

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Komparace daně z příjmů fyzických osob České republiky a Slovenské republiky
Comparison of Personal Income Tax of the Czech Republic and Slovak Republic

Student:	Bc. Lucie Paprskářová
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Jiřina Krajčová

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Lucie Paprskářová**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: **Komparace daně z příjmů fyzických osob České republiky a Slovenské republiky**
Comparison of Personal Income Tax of the Czech Republic and Slovak Republic

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Daň z příjmů fyzických osob v České republice
3. Daň z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice
4. Srovnání daně z příjmů fyzických osob České republiky a Slovenské republiky

5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda mzdové účetní 2012*. 22. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 573 s. ISBN 978-80-7263-716-4.

PELECH, Petr. *Zdanění mezd, platů a příjmů ze závislé činnosti v roce 2012*. 20. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 456 s. ISBN 978-80-7263-717-1.

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9.

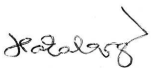
Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jiřina Krajčová**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce Ing. Jiřiny Krajčové a uvedla jsem všechny použité zdroje a literaturu.

Ostrava

26. dubna 2013

.....
Lucie Paprskářová

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Daň z příjmů fyzických osob v České republice.....	6
2.1	Definice daně a její funkce	6
2.2	Daňová soustava České republiky	7
2.3	Sociální pojištění České republiky	8
2.3.1	Sociální zabezpečení	8
2.3.2	Zdravotní pojištění	9
2.4	Základní pojmy daně z příjmů fyzických osob	10
2.5	Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků	11
2.6	Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti	12
2.7	Příjmy z kapitálového majetku	14
2.8	Příjmy z pronájmu	15
2.9	Ostatní příjmy	15
2.10	Nezdanitelná část základu daně	16
2.10.1	Nezdanitelná část základu daně podle současných právních předpisů.....	16
2.10.2	Nezdanitelná část základu daně v předchozích obdobích	17
2.11	Sazba daně	18
2.11.1	Sazba daně podle současných právních předpisů.....	18
2.11.2	Sazba daně v předchozích obdobích	19
2.12	Slevy na dani	21
2.12.1	Slevy na dani podle současných právních předpisů	22
2.12.2	Slevy na dani v předchozích obdobích.....	23
2.13	Daňové zvýhodnění	23
2.13.1	Daňové zvýhodnění podle současných právních předpisů.....	24
2.13.2	Daňové zvýhodnění v předchozích obdobích	24
2.14	Daň z příjmů fyzických osob v roce 2014 a v dalších letech	25
3	Daň z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice	26
3.1	Daňová soustava Slovenské republiky	26
3.2	Sociální pojištění a zdravotní pojištění Slovenské republiky	27
3.2.1	Sociální pojištění	27
3.2.2	Zdravotní pojištění	28
3.3	Základní pojmy daně z příjmů fyzických osob	29

3.4	Příjmy ze závislé činnosti	31
3.5	Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, z pronájmu a z použití díla a uměleckého výkonu	32
3.6	Příjmy z kapitálového majetku	34
3.7	Ostatní příjmy	34
3.8	Nezdanitelné části základu daně	35
3.8.1	Nezdanitelné části základu daně dle současných předpisů	35
3.8.2	Nezdanitelné části základu daně v předchozích obdobích	37
3.9	Sazba daně	38
3.9.1	Sazba daně podle současných právních předpisů	38
3.9.2	Sazba daně v předcházejících obdobích	39
3.10	Daňový bonus	40
3.10.1	Daňový bonus podle současných právních předpisů	41
3.10.2	Daňový bonus v předcházejících obdobích	41
4	Srovnání daně z příjmů fyzických osob České republiky a Slovenské republiky	42
4.1	Progresivita osobní důchodové daně	42
4.1.1	Progresivita osobní důchodové daně v České republice	43
4.1.2	Progresivita osobní důchodové daně v Slovenské republice	44
4.2	Srovnání zatížení poplatníků	45
4.2.1	Srovnání zatížení poplatníků v roce 2013	45
4.2.2	Srovnání zatížení poplatníků v letech 2000, 2004, 2008, 2012	54
4.3	Daň z příjmů fyzických osob jako příjem státního rozpočtu	58
4.3.1	Daň z příjmů fyzických osob jako příjem českého státního rozpočtu	58
4.3.2	Daň z příjmů fyzických osob jako příjem slovenského státního rozpočtu	60
4.4	Srovnání české a slovenské právní úpravy daně z příjmů fyzických osob	62
4.5	Návrh zdanění příjmů fyzických osob v České republice	64
5	Závěr	68
	Seznam použité literatury	69
	Seznam zkratk	75
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Tématem diplomové práce je komparace daně z příjmů fyzických osob České republiky a Slovenské republiky. Zdanění příjmů fyzických osob je oblastí, která se týká každého z nás. Každý také rád srovnává, klade si otázky, jak je to jinde, zda jsme na tom lépe či hůře apod. Komparace se Slovenskou republikou se nabízelo, neboť Česká republika tvořila po dlouhou dobu se Slovenkou jeden stát a tudíž právní úprava v oblasti dani z příjmů fyzických osob České republiky i Slovenské republiky vycházela ze společného zákona.

Cílem této práce je analýza daně z příjmů fyzických osob České republiky a Slovenské republiky, a to v několika aspektech. Analýza je především zaměřena na poplatníka, jehož příjmy pocházejí ze závislé činnosti a funkčních požitků.

V diplomové práci je charakterizována daň z příjmů fyzických osob v České republice a také je charakterizována její slovenská obdoba. Popsána je jak současná právní úprava daně z příjmů fyzických osob obou republik, tak také jejich úprava v předcházejících letech. V práci se taktéž nachází definice daně a její funkce. Také je v této práci popsána daňová soustava jak České republiky, tak i Slovenska. V diplomové práci je popsán systém sociálního pojištění a zdravotního pojištění uplatňovaného v České republice a na Slovensku.

Diplomová práce se dále zabývá srovnáním daně z příjmů fyzických osob v ČR a v SR. V práci je řešena progresivita osobní důchodové daně obou republik. Také je srovnáváno zatížení určitých typů poplatníků, a to vzhledem k nynější právní úpravě tak též je zkoumáno toto zatížení v předchozích obdobích. Taktéž je nahlédnuto na daň z příjmu fyzických osob jako na příjem státního rozpočtu. V této práci je také porovnána česká a slovenská právní úprava této daně. Také se v diplomové práci nachází návrh zdanění fyzických osob v České republice.

Tato práce vychází z právní úpravy platné k 1. 3. 2013.

2 Daň z příjmů fyzických osob v České republice

V této kapitole se nejprve nachází vysvětlení co je to daň a jaké jsou funkce daně. Následně je popsána daňová soustava České republiky a také sociální pojištění ČR. Dále se tato kapitola zabývá pouze dani z příjmů fyzických osob. A to vymezením základních pojmů v oblasti DPFO, popsáním jednotlivých dílčích základů daně, položek tvořících nezdánitelnou část základu daně, sazeb daně, slev na dani a daňové zvýhodnění. Poslední část této kapitoly je věnována očekávanému vývoji daně z příjmů fyzických osob v dalších letech.

2.1 Definice daně a její funkce

Definice pojmu daň se nenachází v žádném právním předpise ČR. Daň však můžeme definovat jako povinnou, zákonem předem stanovenou částku, pomocí které se odčerpává část nominálního důchodu ekonomickému subjektu (Široký, 2008). Daň je také nenávratná, neúčelová, neekvivalentní platba do veřejného rozpočtu (Stejskal, 2008). Platba daně se může opakovat v určitých intervalech, tudíž je pravidelná nebo se jedná o nepravidelnou daň, která se platí jen za určitých okolností.

Daň plní především tyto čtyři funkce:

- alokační,
- redistribuční,
- stabilizační,
- fiskální.

Pomocí alokační funkce jsou řešeny situace, kdy dochází k neefektivní alokaci zdrojů způsobenou např. tržním selháním (externality, veřejné statky, monopoly apod.). Vláda se tedy snaží o optimální rozdělení mezi soukromou a veřejnou spotřebou.

Redistribuční funkce daní vychází z předpokladu, že rozdělení důchodu ve společnosti není spravedlivé. Vláda tedy přesunuje pomocí transferových plateb část důchodu od bohatších poplatníků k těm chudším.

Stabilizační funkce daní umožňuje zmírňovat cyklické výkyvy v ekonomice. Vychází se z předpokladu, že v období konjunktury se odčerpá do veřejných rozpočtů větší díl daní, aby se předcházelo přehřátí ekonomiky, a zároveň se vytváří rezerva do období recese, kdy příjmy z daní budou nižší (Stejskal, 2008). O využití stabilizační funkce daní se vedou

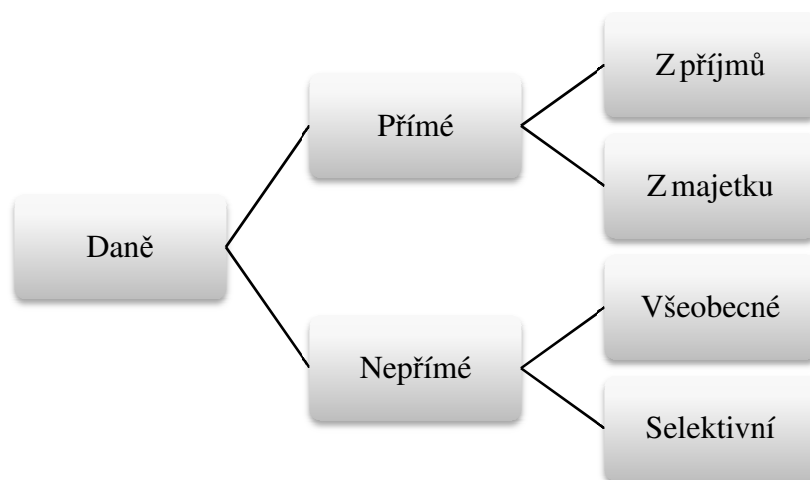
mezi odborníky spory, tedy mezi zastánci Keynesovské teorie a mezi zastánci Neoklasické teorie.

Fiskální funkce daní stojí mimo první tři výše zmíněné funkce daní. Cílem fiskální neboli rozpočtové funkce je naplnit veřejný rozpočet, ze kterého jsou posléze financovány veřejné výdaje.

2.2 Daňová soustava České republiky

Základním zákonem pro úpravu daňové soustavy byl zákon č. 212/1992 Sb. o soustavě daní. Tento zákon v § 1 definoval soustavu daní v České a Slovenské Federativní republice a rozdělil daňovou soustavu do osmi kategorií. Soustava daní se konkrétně skládala z daně z přidané hodnoty včetně daně při dovozu, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitosti, daně silniční, daně dědické a darovací, daně z převodu nemovitosti a daně k ochraně životního prostředí. Tento zákon byl však zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních zrušen (Široký, 2008). Znázornění daňové soustavy ČR se nachází ve Schématu 2.1.

Schéma 2.1 Daňová soustava České republiky

Zdroj: Vlastní zpracování

Daně rozdělujeme do dvou základních skupin, a to na daně přímé a na daně nepřímé. Mezi přímé daně řadíme daně z příjmů (DPFO, DPPO) a daně majetkové (daň z nemovitosti, daň silniční, daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí). Do nepřímých daní neboli daní ze spotřeby zařazujeme daně všeobecné (DPH) a daně selektivní (spotřební a energetické daně). Sociální pojištění, clo a místní poplatky stojí na rozhraní daní.

Daně přímé jsou adresné, proto jsou často využívány jako nástroj regulace, poplatníci je více pocítují, proto jsou jimi i více sledovány. V posledních letech se podíl důchodových

daní (daní z příjmů) na daňovém mixu¹ spíše snižuje. V oblasti daní ze spotřeby dochází k většímu daňovému zatížení, což lze např. pozorovat opětovným zvýšením snížené i základní sazby daně u DPH, zavedení energetických daní apod. (Vančurová, 2010).

2.3 Sociální pojištění České republiky

Sociální pojištění v České republice se skládá z veřejného zdravotního, nemocenského a důchodového pojištění a ze státní politiky zaměstnanosti. (Vančurová, 2010, s. 186)

2.3.1 Sociální zabezpečení

Pojistné na sociální zabezpečení zahrnuje pojistné na důchodové pojištění, pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Poplatníci jsou zaměstnanci, zaměstnavatelé, osoby samostatně výdělečně činné a osoby dobrovolně se účastníci důchodového pojištění. Pojistné je příjmem státního rozpočtu.

Výše pojistného se stanoví procentní sazbou z vyměřovacího základu zjištěného za rozhodné období. Rozhodným obdobím je kalendářní měsíc s výjimkou OSVČ, u kterých je rozhodným obdobím kalendářní rok. Vyměřovacím základem u zaměstnanců je úhrn příjmů, který je předmětem DPFO, u zaměstnavatelů je vyměřovacím základem úhrn vyměřovacích základů všech zaměstnanců, u OSVČ je vyměřovacím základem částka, kterou si OSVČ sama zvolí, tento vyměřovací základ však nesmí být nižší než 50 % daňového základu, u osob dobrovolně se účastnících důchodového pojištění je vyměřovací základ nejméně 1/4 průměrné mzdy. Maximálním vyměřovacím základem pro rok 2013 je 48násobek průměrné mzdy, tj. 1 242 432 Kč.

Sazby pojistného dle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti:

- zaměstnanec, který není účasten důchodového spoření 6,5 % (6,5 % na důchodové pojištění, 0 % na nemocenské pojištění, 0 % na státní politiku zaměstnanosti),
- zaměstnanec, který je účasten důchodového spoření 8,5 % (3,5 % na důchodové pojištění, 5 % na důchodové spoření, 0 % na nemocenské pojištění, 0 % na státní politiku zaměstnanosti),
- zaměstnavatel 25 %, 26 % u speciálního režimu zaměstnavatelů do 25 zaměstnanců (21,5 % na důchodové pojištění, 2,3 % (3,3 %) na nemocenské pojištění, 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti),

¹ Daňový mix nám říká, jaký typ daní upřednostňuje daný stát na úkor jiné daně (Vančurová, 2010)

- OSVČ, která není účastna důchodového spoření 29,2 % (28 % na důchodové pojištění, 0 % na nemocenské pojištění (to je pro OSVČ dobrovolné), 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti),
- OSVČ, která je účastna důchodového spoření 26,2 % (26,2 % na důchodové pojištění, 0 % na nemocenské pojištění (nemocenského pojištění se však OSVČ mohou dobrovolně účastnit), 0 % na státní politiku zaměstnanosti), OSVČ musí navíc odvést ještě 5 % na důchodové spoření své penzijní společnosti,
- osoby dobrovolně účastny důchodového pojištění, které nejsou účastny důchodového spoření 28 % (28 % na důchodové pojištění, 0 % na nemocenské pojištění (dobrovolné), 0 % na státní politiku zaměstnanosti),
- osoby dobrovolně účastny důchodového pojištění, které jsou účastny důchodového spoření 30 % (25 % na důchodové pojištění, 5 % na důchodové spoření).

2.3.2 Zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění je povinné pro všechny občany ČR, avšak za některé toto pojištění platí stát (např. děti, studenti apod.). Poplatníky pojistného jsou zaměstnanci, zaměstnavatelé, osoby samostatně výdělečně činné, osoby bez zdanitelných příjmů a stát. Pojistné je příjmem zdravotních pojišťoven.

Výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období. U zaměstnanců je vyměřovacím základem úhrn příjmů, který je předmětem DPFO, zaměstnanci z tohoto základu odvádějí 4,5 % a dále jejich zaměstnavatelé odvádí 9 %. U OSVČ je vyměřovacím základem 50 % daňového základu. U osob bez zdanitelných příjmů je vyměřovacím základem minimální mzda, tj. 8 000 Kč, z toho vyplývá, že měsíční platba pojistného činí u osob bez zdanitelných příjmů 1 080 Kč. U osob, za které pojištění platí stát, je vyměřovací základ stanoven ve výši 5 355 Kč za kalendářní měsíc, tzn. měsíční platbu pojistného ve výši 723 Kč. Minimální vyměřovací základ u zaměstnanců činí 8 000 Kč, tj. minimální mzda, tzn. minimální měsíční platbu pojistného ve výši 1 080 Kč. Minimální vyměřovací základ u OSVČ činí dvanáctinásobek 50 % průměrné měsíční mzdy. Průměrná měsíční mzda pro rok 2013 činí 25 884 Kč, minimální vyměřovací základ tedy činí 12 942 Kč, tj. minimální měsíční pojistné je ve výši 1 748 Kč. Maximální vyměřovací základ dříve činil 72násobek průměrné mzdy, pro letošní rok však maximální vyměřovací základ není stanoven.

2.4 Základní pojmy daně z příjmů fyzických osob

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob (dále jen „DPFO“) jsou dle § 2 ZDP fyzické osoby. Poplatníky daně dělíme do dvou skupin, a to na daňové rezidenty a na daňové nerezidenty.

Daňovými rezidenty jsou poplatníci s neomezenou daňovou povinností, tzn. daňovou povinností, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zahraničí. Daňovými rezidenty jsou poplatníci, kteří mají na území ČR bydliště nebo se zde obvykle zdržují. Bydlištěm se dle ZDP rozumí místo, kde má poplatník stálý byt. Za obvykle zdržující se osobu se dle ZDP považují ti, kteří na území ČR pobývají alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce.

Daňoví nerezidenti zdaňují příjmy plynoucí pouze ze zdrojů na území ČR, jedná se o poplatníky s omezenou daňovou povinností. K daňovým nerezidentům patří ti, co nemají na území ČR bydliště nebo se zde obvykle nezdržují. Mezi daňové nerezidenty řadíme i ty poplatníky, kteří se na území ČR obvykle zdržují, ale zdržují se zde za účelem studia či léčení.

Předmětem daně jsou dle § 3 ZDP příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků, příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu a ostatní příjmy. Tyto jednotlivé položky tvoří dílčí základy daně a součet těchto dílčích základů daně tvoří základ daně z příjmů fyzických osob. Příjmy mohou být peněžní, nepeněžní nebo mohou být dosažené směnou. Nepeněžní příjmy se oceňují dle zákona č. 151/1997Sb., o oceňování majetku.

V § 3 odst. 4 ZDP nalezneme vyjmenované příjmy, které **nejsou předmětem daně**. Předmětem daně tedy nejsou příjmy získané zděděním, darováním, příjmy z úvěrů a půjček, příjmy z rozšíření nebo zúžení společného jmění manželů, příjmy, které přiznal Evropský soud pro lidská práva a vyplácí je ČR, příjmy au pair, příjmy získané převodem majetku mezi osobami blízkými, předmětem daně také nejsou příjmy získané z vypořádání mezi podílovými spoluvlastníky či příjmy získané ze společného jmění manželů a také předmětem daně není částka, kterou vyplácí zdravotní pojišťovna při překročení limitu regulačních poplatků a doplatků na léčiva nebo potraviny.

Příjmy, které jsou **od daně osvobozeny**, nalezneme v § 4 ZDP. Níže jsou uvedeny položky osvobozené od daně, které jsou dle mého podstatné.

- Od daně jsou osvobozeny příjmy z prodeje rodinného domu či bytu, pokud v něm prodávající měl bydliště po dobu 2 let bezprostředně před prodejem anebo po dobu kratší 2 let pokud však získané prostředky použije na bytové potřeby. Majetek nesmí být zahrnut do obchodního majetku, a to do 2 let od jeho vyřazení z obchodního majetku.
- Příjmy z prodeje nemovitostí, bytů a nebytových prostor, které nejsou uvedeny v předcházejícím bodě, jsou taktéž osvobozeny od daně, pokud doba mezi nabytím a prodejem je delší než 5 let.
- Příjmy z prodeje movitých věcí jsou taktéž osvobozeny od zdanění. Výjimku tvoří příjmy z prodeje motorových vozidel, lodí a letadel, pokud mezi nabytím a prodejem neuplyne doba 1 roku a příjmy z prodeje movitého majetku zapsaného v obchodním majetku. Tyto příjmy zdanění naopak podléhají.
- Příjmy z nemocenského pojištění, důchodového pojištění, příjmy státní sociální podpory, příjmy ze všeobecného zdravotního pojištění jsou také od daně osvobozeny. Příjmy z pravidelně vyplácených důchodů či penzí jsou osvobozeny do výše 36násobku minimální mzdy (pro rok 2013 tj. 288 000 Kč).
- Příjmy přijaté v rámci vyživovací povinnosti jsou taktéž osvobozeny od daně.
- Příjmy plynoucí ve formě daru přijatého v souvislosti s podnikáním nebo jinou SVČ, pokud hodnota daru nepřesáhne 500 Kč a reklamní předmět je opatřen obchodním jménem nebo ochrannou známkou dárce jsou osvobozeny od zdanění.

Zdaňovacím obdobím je pro účely DPFO kalendářní rok.

Základem daně dle § 5 ZDP je částka plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahující výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud však u jednotlivých dílčích základů daně není stanoveno jinak.

2.5 Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků

Prvním dílčím základem daně jsou příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků, jejichž vymezení nalezneme v § 6 ZDP.

Příjmy ze závislé činnosti jsou příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru či obdobného poměru, příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů s.r.o. a komanditistů k.s., odměny členů statutárních

orgánů a dalších orgánů právnických osob a dále příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem závislé činnosti.

Funkční požitky jsou platy představitelů státní moci, některých státních orgánů a soudců s výjimkou platu prezidenta republiky. Dále pak mezi funkčními požitky řadíme odměny za výkon funkce v orgánech obcí a jiných orgánech územní samosprávy, státních orgánech apod.

Příjmy se zdaňují jak peněžní, tak i nepeněžní. Mezi nepeněžní příjmy řadíme bezplatné poskytování motorového vozidla zaměstnavatelem pro služební i soukromé účely. Za nepeněžní příjem zaměstnance se považuje částka ve výši 1 % vstupní ceny vozidla, pokud je však tato částka nižší než 1 000 Kč, započítává se do příjmů částka 1 000 Kč.

Za příjmy ze závislé činnosti se nepovažují náhrady cestovních výdajů do výše stanovené Zákoníkem práce, dále předmětem daně není hodnota osobních ochranných pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, ochranných nápojů apod., také zálohy přijaté od zaměstnavatele za účelem jejich výdaje jménem zaměstnavatele nejsou předmětem daně a nakonec náhrady za opotřebení vlastního náradí se taktéž nezařazují do dílčího základu daně dle § 6 ZDP.

V § 6 odst. 9 nalezneme příjmy, které jsou od daně osvobozeny a nenachází se v položkách uvedených v § 4 ZDP. Mezi osvobozené příjmy patří například nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnavatelem z fondu ze zisku na zdravotní, rekreační, kulturní apod. účely v úhrnu nejvýše do 20 000 Kč za kalendářní rok. Mezi významné příjmy osvobozené od zdanění patří také platba zaměstnavatele v úhrnu do 30 000 Kč ročně, která souží jako příspěvek na penzijní připojištění se státním příspěvkem poukázaný na účet zaměstnance u penzijního fondu nebo u penzijní společnosti. Dále jsou například osvobozeny nepeněžité dary v hodnotě do 2 000 Kč apod.

Dílčím základem daně jsou příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků, které jsou zvýšené o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na veřejné zdravotní pojištění, které je povinen platit zaměstnavatel. Tento dílčí základ daně se taktéž nazývá superhrubá mzda.

2.6 Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti

V § 7 ZDP nalezneme vymezení příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti. Příjmem z podnikání jsou příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního

hospodářství, příjmy ze živnosti², příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů³ a podíly společníků v.o.s. a komplementářů k. s.

Příjmem z jiné SVČ jsou příjmy z užití či poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, autorských práv a práv příbuzných práv autorskému. Dále jsou příjmem z jiné SVČ příjmy z výkonu nezávislého povolání⁴, příjmy znalce, tlumočníka, zprostředkovatele kolektivních sporů, rozhodce, příjmy z činnosti insolvenčního správce a příjmy z pronájmu majetku zařazeného v obchodním majetku.

Dílním základem daně jsou příjmy, které se snižují o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Poplatník může uplatnit skutečné, zákonem daňově uznatelné, výdaje nebo místo těchto skutečných výdajů může uplatnit tzv. paušální výdaje neboli výdaje procentem z příjmů. Způsob uplatnění výdajů však nelze zpětně měnit. U paušálních výdajů je od letošního roku zavedeno několik novinek. Jsou stanoveny horní limity paušálů a také je zavedeno omezení uplatnění slevy na dani na manžela/manželku a uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované dítě při použití paušálních výdajů.

Výše paušálních výdajů pro rok 2013:

- 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a příjmů z řemeslných živností,
- 60 % z příjmů z ostatních živností,
- 40 % z příjmů z jiného podnikání, z příjmů z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných práv autorskému, z příjmů z výkonu nezávislého povolání, z příjmů znalce, tlumočníka, zprostředkovatele kolektivních sporů, rozhodce nebo z příjmů z činnosti insolvenčního správce, nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 800 000 Kč (z příjmů do výše 2 000 000 Kč ročně),
- 30 % z příjmů z pronájmu majetku zařazeného v obchodním majetku, nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč (z příjmů do výše 2 000 000 Kč ročně).

Poplatník, který uplatňuje výdajové paušály u příjmů podle § 7 a u příjmů podle § 9 si nemůže snížit daň z příjmů o slevu na dani na manžela/manželku, ani uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované dítě, pokud součet dílčích základů, u kterých byly tyto výdajové

² Živnost se řídí zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

³ U těchto činností je zpravidla požadovaná vyšší kvalifikace, odborná zkouška, účast v profesní komoře, apod. Mezi jiné podnikání např. patří činnost lékařů, lékárníků, notářů, daňových poradců, auditorů apod.

⁴ Jedná se o příjmy herců, zpěváků, hudebníků, profesionálních sportovců apod.

paušály uplatněny, přesahuje 50 % celkového základu daně z příjmů v daném zdaňovacím období.

Výhodou u využití paušálních výdajů je to, že poplatník je povinen vést pouze záznamy o příjmech a evidenci pohledávek. Samozřejmě poplatník volí ten způsob uplatnění výdajů, podle kterých bude mít nižší daňovou povinnost.

2.7 Příjmy z kapitálového majetku

Vymezení příjmů z kapitálového majetku se nachází v § 8 ZDP. Příjmy z kapitálového majetku vznikají v souvislosti s nakládáním a držbou majetku. U většiny těchto příjmů si nelze odečíst výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů, tedy dílčí základ daně povětšinou tvoří pouze příjmy.

Příjmy z kapitálového majetku mají dvě možnosti zdanění. Některé druhy příjmů z kapitálového majetku se zdaňují prostřednictvím zvláštní sazby daně, tzv. srážkové daně ve výši 15 % tzn., že se tyto příjmy zdaňují přímo u zdroje a příjemce obdrží již zdaněný, čistý příjem a tyto příjmy se neuvádí v daňovém přiznání. Jiná část příjmů z kapitálového majetku naopak vstupuje do dílčího základu DPFO a uvádí se v daňovém přiznání.

Mezi příjmy z kapitálového majetku např. patří:

- podíly na zisku (dividendy) z majetkového podílu na a.s., na s.r.o. a k.s. a na zisku z členství v družstvu,
- podíly na zisku tichého společníka z účasti na podnikání,
- úroky a jiné výnosy z držby cenných papírů,
- úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z peněžních prostředků na vkladovém účtu,
- výnosy z vkladových listů,
- dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem, dávky doplňkového penzijního spoření po snížení o zaplacené příspěvky a o státní příspěvky na penzijní připojištění,
- plnění ze soukromého životního pojištění nebo jiný příjem z pojištění osob, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy po snížení o zaplacené pojistné,
- úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a půjček, úroky z prodlení,
- úrokové a jiné výnosy z držby směn,

- rozdíl mezi vyplacenou jmenovitou (nominální) hodnotou dluhopisu a emisním kurzem při jejich vydání,
- příjmy z prodeje předkupního práva na cenné papíry.

2.8 Příjmy z pronájmu

Čtvrtým dílčím základem daně jsou příjmy z pronájmu, vymezení těchto příjmů nalezneme v § 9 ZDP. Příjmy z pronájmu zahrnují příjmy z pronájmu nemovitostí nebo bytů a také zahrnují příjmy z pronájmu movitých věcí, tento pronájem movitých věcí však musí být pravidelný, neboť příležitostný pronájem movitých věcí se zahrnuje do ostatních příjmů, tedy do dílčího ZD dle § 10. Pokud však má poplatník uveden jako předmět činnosti pronájem, tyto příjmy se zdaňují podle § 7 příjmy z podnikání a jiné SVČ. Do § 7 se zahrnují i příjmy z pronájmu majetku, který je zahrnut v obchodním majetku.

Dílčím základem daně jsou příjmy snížené o výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení. Poplatník může místo skutečně uplatněných výdajů uplatnit paušál ve výši 30 % z příjmů, nejvýše však do částky 600 000 Kč (z příjmů do výše 2 000 000 Kč ročně). Tento limit je novinkou od letošního roku a platí zde i omezení v uplatnění slevy na dani na manžela/manželku a daňového zvýhodnění na vyživované dítě, které je již vysvětleno v kapitole 2.6 Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti.

2.9 Ostatní příjmy

Posledním, tedy pátým dílčím základem daně, jsou ostatní příjmy. Jak už lze odvodit z názvu, jedná se o ty příjmy, které nelze zařadit do výše uvedených čtyř dílčích základů daně. Výčet všech ostatních příjmů nalezneme v odst. 1 § 10 ZDP, mezi ostatní příjmy řadíme:

- příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného pronájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby, která není provozována podnikatelem,
- příjmy z převodu vlastní nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru nebo spoluvlastnického podílu na nich, movité věci, cenného papíru,
- příjmy z převodu účasti s.r.o., komanditisty na k.s. nebo z převodu členských práv a povinností k družstvu,
- příjmy ze zděděných práv z průmyslového vlastnictví a jiného duševního vlastnictví, včetně práv autorských,
- přijaté výživné a penze nad limit (36násobek minimální mzdy, pro rok 2013 příjmy nad 288 000 Kč),

- výhry v loteriích, sázkách a výhry z reklamních soutěží a slosování,
- ceny z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží a ceny ze soutěží, v nichž je okruh soutěžících omezen podmínkami soutěže,
- příjmy z převodu jmění na společníka a příjmy z vypořádání a jiné.

Dílčí základ daně tvoří příjmy snížené o výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, není možnost využití paušálních výdajů. V odst. 4 § 10 nalezneme příjmy, které jsou od daně osvobozeny. Jsou to příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného pronájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby, pokud jejich úhrn u poplatníka nepřesáhne ve zdaňovacím období částku 20 000 Kč. Dále je také osvobozen příjem poplatníka, kterému plyne příjem z chovu včel, pokud nepřesáhne počet včelstev 40 ve zdaňovacím období, je od daně osvobozena částka 500 Kč za jedno včelstvo. Dále jsou osvobozeny výhry z loterií, sázek a podobných her provozovaných na základě povolení vydaného dle zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách.

2.10 Nezdanitelná část základu daně

Nezdanitelná část základu daně jsou odpočty, které se odečítají od základu daně v prokázané výši. V dřívější právní úpravě bylo umožněno odečíst od základu daně zákonem předem stanovené částky, to však bylo nahrazeno slevami na dani a daňovým zvýhodněním (Vančurová, 2010).

2.10.1 Nezdanitelná část základu daně podle současných právních předpisů

Nezdanitelná část základu daně je položka, o kterou se snižuje ZD. Jejich přesný výčet se nachází v § 15 ZDP. Od ZD lze odečíst tyto nezdanitelné části ZD:

- hodnotu darů na veřejně prospěšné účely, pokud úhrnná hodnota darů ve zdaňovacím období přesáhne 2 % ze ZD anebo činní alespoň 1 000 Kč. V úhrnu lze odečíst nejvýše 10 % ze ZD. Bezplatný odběr krve se také oceňuje jako dar, a to částkou 2 000 Kč za jeden odběr,
- úroky zaplacené ve zdaňovacím období z úvěru ze stavebního spoření, úroky z hypotečního úvěru snížené o státní příspěvek poskytnutý podle zvláštních právních předpisů pokud byl úvěr použit na financování bytových potřeb poplatníka. Částka, kterou si lze takto odečíst nesmí překročit 300 000 Kč,
- příspěvek v celkovém úhrnu nejvýše 12 000 Kč zaplacený poplatníkem na jeho:

- penzijní připojištění se státním příspěvkem, částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění za zdaňovací období snížené o 12 000 Kč,
 - penzijní připojištění podle smlouvy o penzijním pojištění, za podmínky, že byla sjednána výplata plnění z penzijního pojištění až po 60 kalendářních měsících a současně nejdříve v roce dosažení věku 60ti let, částka, kterou lze takto odečíst se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní pojištění na zdaňovací období,
 - doplňkové penzijní spoření, částka, která lze odečíst se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho doplňkové penzijní spoření za zdaňovací období sníženého o částku 12 000 Kč.
- pojistné zaplacené poplatníkem ve zdaňovacím období na jeho soukromé životní pojištění za předpokladu, že výplata pojistného plnění je ve smlouvě sjednána až po 60 měsících od uzavření smlouvy a současně nejdříve v kalendářním roce, v jehož průběhu dosáhne poplatník 60 let věku. Maximální částka, kterou lze za dané zdaňovací období odečíst činí 12 000 Kč, a to i v případě, že má poplatník uzavřeno více smluv s více pojišťovnami,
 - členské příspěvky zaplacené ve zdaňovacím období členem odborové organizace odborové organizaci. Odečíst lze částku do výše 1,5 % zdanitelných příjmů dle § 6 ZDP, maximálně však do výše 3 000 Kč za zdaňovací období,
 - úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem ani nebyly uplatněny jako výdaj s příjmy podle § 7 ZDP. Nejvýše si lze však odečíst 10 000 Kč za zdaňovací období, u poplatníka, která je osobou se zdravotním postižením si lze odečíst nejvýše 13 000 Kč a u poplatníka, která je osobou s těžším zdravotním postižením si lze odečíst maximálně 15 000 Kč.

2.10.2 Nezdánitelná část základu daně v předchozích obdobích

Do roku 2005 se nacházely v ZDP i jiné položky nezdanitelné části ZD, a to na poplatníka, na manžela/manželku, na vyživované dítě, na částečný či plný invalidní důchod, na ZTP/P a na studenta. Od roku 2006 tyto nezdanitelné části jsou v zákoně nahrazeny slevami na dani s výjimkou vyživovaného dítěte, kdy tato část nezdanitelné části ZD byla nahrazena daňovým zvýhodněním již o rok dříve, tedy v roce 2005. Přehled nezdanitelných částí ZD mezi léty 1993-2005 se nachází v Tab. 2.1.

Tab. 2.1 Nezdanitelné části základu daně z příjmů v letech 1993-2005

Nezdanitelné části	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999 - 2000	2001 - 2005
Poplatník	20 400 Kč	21 600 Kč	24 000 Kč	26 400 Kč	28 800 Kč	32 040 Kč	34 920 Kč	38 040 Kč
Vyživované dítě	9 000 Kč	10 800 Kč	12 000 Kč	13 200 Kč	14 400 Kč	18 000 Kč	21 600 Kč	23 520 Kč ⁵
Manžel/manželka	12 000 Kč	12 000Kč	12 000 Kč	12 000 Kč	16 800 Kč	18 240 Kč	19 884 Kč	21 720 Kč
Část. inv. důchod	6 000 Kč	6 000 Kč	6 000 Kč	6 000 Kč	6 000 Kč	6 000 Kč	6 540 Kč	7 140 Kč
Plný inv. důchod	12 000 Kč	12 000 Kč	12 000 Kč	12 000 Kč	12 000 Kč	12 000Kč	13 080 Kč	14 280 Kč
ZTP/P	NE	36 000 Kč	36 000 Kč	36 000 Kč	42 000 Kč	42 000 Kč	45 780 Kč	50 040 Kč
Student	NE	6 000 Kč	6 000 Kč	6 000 Kč	9 600 Kč	9 600 Kč	10 464 Kč	11 400 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů platného k danému roku

2.11 Sazba daně

Sazba daně je od roku 2008 lineární, v dřívějších právních úpravách však byla tato sazba vždy klouzavě progresivní (Vančurová, 2010). Přehled progresivních sazeb daně platných v předcházejících obdobích se nachází v Tab. 2.2 až v Tab. 2.9.

2.11.1 Sazba daně podle současných právních předpisů

Sazba daně činí dle současných předpisů 15 %. Její výše je upravena v ZDP v § 16. Daň je vypočtena ze ZD sníženého o nezdanitelné části ZD a o odčitatelné položky (upraveny jsou v § 34 ZDP), tento ZD musí být zokrouhlený na celá sta Kč dolů.

Novinkou od letošního roku je tzv. solidární zvýšení daně, které je upraveno v § 16a ZDP. Solidární zvýšení daně činí 7 % z tzv. nadlimitního příjmu. Ke zvýšení daně dojde v případě, pokud součet DZD § 6 a DZD § 7 v příslušném zdaňovacím období přesáhne 48násobek průměrné mzdy, tj. pro letošní rok částku 1 242 432 Kč.

⁵ V roce 2004 činila NČZD na vyživované dítě 25 560 Kč, v roce 2005 se tato NČZD již neuplatňovala.

2.11.2 Sazba daně v předchozích obdobích

Tab. 2.2 Progresivní daňová sazba platná v roce 1993

Ze základu daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	60 000	15 %	
60 000	120 000	9 000 Kč + 20 %	60 000 Kč
120 000	180 000	21 000 Kč + 25 %	120 000 Kč
180 000	540 000	36 000 Kč + 32 %	180 000 Kč
540 000	1 080 000	151 200 Kč + 40 %	540 000 Kč
1 080 000	a více	367 200 Kč + 47 %	1 080 000 Kč

Zdroj: původní znění zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

V roce 1994 došlo k nepatrné změně v sazbě daně, a to takové, že v posledním šestém pásmu byla sazba daně snížena z původních 47 % na 44 %, změna byla provedena zákonem č. 323/1993 Sb. V roce 1995 došlo k dalšímu snížení v posledním šestém pásmu, a to z původních 44 % na 43 % sazbu daně zákonem č. 259/1994 Sb.

Nejvýraznější změnou v roce 1996 bylo snížení pásem ze šesti na pět.

Tab. 2.3 Progresivní daňová sazba v roce 1996

Ze základu daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	84 000	15 %	
84 000	144 000	12 600 Kč + 20 %	84 000 Kč
144 000	204 000	24 600 Kč + 25 %	144 000 Kč
204 000	564 000	39 600 Kč + 32 %	204 000 Kč
564 000	a více	154 800 Kč + 40 %	564 000 Kč

Zdroj: zákon č. 149/1995 Sb.

V roce 1997 se došlo ke změně v rozpětí pásem, sazby daně však zůstaly zachovány.

Tab. 2.4 Progresivní daňová sazba v roce 1997

Ze základu daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	84 000	15 %	
84 000	168 000	12 600 Kč + 20 %	84 000 Kč
168 000	252 000	29 400 Kč + 25 %	168 000 Kč
252 000	756 000	50 400 Kč + 32 %	252 000 Kč
756 000	a více	21 1680 Kč + 40 %	756 000 Kč

Zdroj: zákon č. 316/1996 Sb.

I v roce 1998 došlo k zachování sazeb daně, opětovně však došlo k rozšíření rozpětí jednotlivých pásem.

Tab. 2.5 Progresivní daňová sazba v roce 1998

Ze základu daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	91 440	15%	
91 440	183 000	12 600 Kč + 20 %	91 440 Kč
183 000	274 200	29 400 Kč + 25 %	183 000 Kč
274 200	822 600	50 400 Kč + 32 %	274 200 Kč
822 600	a více	211 680 Kč + 40 %	822 600 Kč

Zdroj: zákon č. 210/1997 Sb.

V roce 1999 došlo opětovně k rozšíření rozpětí jednotlivých pásem, zůstaly však zachovány sazby daně.

Tab. 2.6 Progresivní daňová sazba v roce 1999

Ze základu daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	102 000	15%	
102 000	204 000	15 300 Kč + 20 %	102 000 Kč
204 000	312 000	35 700 Kč + 25 %	204 000 Kč
312 000	1 104 000	62 700 Kč + 32 %	312 000 Kč
1 104 000	a více	316 140 Kč + 40 %	1 104 000 Kč

Zdroj: zákon č. 333/1998 Sb.

V roce 2000 došlo ke snížení pásem z pěti na čtyři, sazby daně však v těchto čtyřech pásmech zůstaly zachovány.

Tab. 2.7 Progresivní daňová sazba v roce 2000

Ze základu daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	102 000	15%	
102 000	204 000	15 300 Kč + 20 %	102 000 Kč
204 000	312 000	35 700 Kč + 25 %	204 000 Kč
312 000	a více	62 700 Kč + 32 %	312 000 Kč

Zdroj: zákon č. 129/1999 Sb.

V roce 2001 zůstaly zachovány sazby daně, opětovně se však měnilo rozpětí pásem. Tyto změny zavedené v roce 2001 platily až do roku 2005.

Tab. 2.8 Progresivní daňová sazba v letech 2001-2005

Ze základu daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	109 200	15%	
109 200	218 400	16 380 Kč + 20 %	109 200 Kč
218 400	331 200	38 220 Kč + 25 %	218 400 Kč
331 200	a více	66 420 Kč + 32 %	331 200 Kč

Zdroj: zákon č. 492/2000 Sb.

V roce 2006 došlo ke změně jak sazeb daně v daňových pásmech, tak i ke změně rozpětí v těchto pásmech. Tyto změněné sazby trvaly po dobu dvou let, tedy v letech 2006 a 2007.

Tab. 2.9 Progresivní daňová sazba v letech 2006-2007

Ze základu daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	121 200	12%	
121 200	218 400	14 544 Kč + 19 %	121 200 Kč
218 400	331 200	33 012 Kč + 25 %	218 400 Kč
331 200	a více	61 212 Kč + 32 %	331 200 Kč

Zdroj: zákon č. 545/2005 Sb.

Od roku 2008 je sazba daně lineární ve výši 15 %. V původním návrhu zákona č. 261/2007 Sb. se nacházelo ustanovení, že výše sazby daně se v roce 2009 sníží na 12,5 %, k tomuto však nikdy nedošlo. Od roku 2008 až do nynějška máme tedy lineární sazbu daně ve výši 15 %.

Jak lze pozorovat na vývoji sazeb daně, docházelo v průběhu let k postupnému snižování sazeb daně z příjmů, především ve čtvrtých či pátých pásmech progresivní daňové sazby. Dnes si už asi nikdo nedokáže představit, že by jeho určitá část příjmu byla zdaňována více než 30 % či dokonce více než 40 %. Na tomto snižování sazeb jde názorně vidět trend, při kterém dochází k postupnému snižování výběru daní prostřednictvím přímých daní. V roce 2008 došlo poprvé v naší daňové historii, a to jak české, tak i bývalé československé, ke zvolení lineární, jednotné sazby daně pro DPFO. Zvolení této lineární sazby daně je také zapříčiněno pravicově orientovanou politikou vlády v tomto období.

2.12 Slevy na dani

Slevy na dani nahradily od roku 2006 nezdanitelné části základu daně. Tyto slevy lze rozdělit na dvě skupiny, a to na ty, které poplatník uplatňuje sám na sebe, a na osoby,

kteřé žijí s poplatníkem v jedné domácnosti (Vančurová, 2010). Přehled a výše slev, které si mohl poplatník uplatnit v letech 2006 až 2012, se nachází v Tab. 2.10.

2.12.1 Slevy na dani podle současných právních předpisů

Slevy na dani jsou upraveny v § 35ba ZDP. Tyto slevy lze odečíst od již vypočtené daně na základě podepsaného prohlášení k dani. Tyto slevy lze uplatnit při ročním vyúčtování daně z příjmů a některé ze slev lze uplatnit měsíčně při výpočtu zálohy na daň prostřednictvím zaměstnavatele.

Základní slevou je sleva na poplatníka ve výši 24 840 Kč (měsíčně ve výši 2 070 Kč). Tato sleva se nijak poměrně nesnižuje v případě, že poplatník nemá příjmy z celého zdaňovacího období, ale pouze z části tohoto období. Od letošního roku se nově tato sleva nevztahuje na poplatníka, který k 1. lednu zdaňovacího období pobírá starobní důchod z důchodového pojištění nebo ze zahraničního pojištění stejného druhu. Poplatník si tuto slevu uplatňuje podepsáním prohlášení do 30 dnů od nástupu do zaměstnání a poté každoročně podepsáním tohoto prohlášení do 30. 2. daného zdaňovacího období.

Další slevou je sleva na manželku (manžela) žijící s poplatníkem ve společné domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68 000 Kč. Sleva se uplatní ve výši 24 840 Kč, pokud však je manželka (manžel) držitelem průkazu ZTP/P zvyšuje se tato sleva na dvojnásobek, tedy na částku 49 680 Kč. Poplatník si tuto slevu uplatňuje prostřednictvím podepsaného prohlášení a podané žádosti o roční zúčtování nebo prostřednictvím daňového přiznání. Tuto slevu nelze využít měsíčně. Pokud dojde ke svatbě v průběhu roku, bude se sleva poměrně snižovat, započítávat se budou pouze ty měsíce, ve kterých trvalo manželství celý měsíc. Od letošního roku je u uplatňování této slevy novinka, tuto slevu nelze uplatnit, pokud poplatník u DZD dle § 7 a § 9 uplatňuje paušální výdaje a součet těchto DZD, u kterých uplatňuje paušální výdaje, je vyšší než 50 % celkového ZD.

Slevu ve výši 2 520 Kč (měsíčně ve výši 210 Kč) si může uplatnit poplatník, který pobírá invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně. Poplatník, který pobírá invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, si může odečíst slevu dvojnásobnou, tedy slevu ve výši 5 040 Kč (měsíčně ve výši 420 Kč). Pokud invalidita netrvala celý rok, může si uplatnit slevu za ty měsíce, na jehož počátku byly splněny podmínky pro výplatu invalidního důchodu. Držitelé průkazu ZTP/P si mohou uplatnit slevu ve výši 16 140 Kč (měsíčně ve výši 1 345 Kč).

Slevu ve výši 4 020 Kč (měsíčně ve výši 335 Kč) si může uplatnit ten poplatník, který se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to do dovršení 26 let věku, nebo do 28 let věku, pokud prezenčně studuje v doktorském studijním programu.

2.12.2 Slevy na dani v předchozích obdobích

Tab. 2.10 Slevy na dani v letech 2006-2012

Slevy na dani	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Poplatník	7 200 Kč	7 200 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	23 640 Kč	24 840 Kč
Manžel/manželka	4 200 Kč	4 200 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
I. a II. inv. stupeň	1 500 Kč	1 500 Kč	2 520 Kč	2 520 Kč	2 520 Kč	2 520 Kč	2 520 Kč
III. inv. stupeň	3 000 Kč	3 000 Kč	5 040 Kč	5 040 Kč	5 040 Kč	5 040 Kč	5 040 Kč
ZTP/P	9 600 Kč	9 600 Kč	16 140 Kč	16 140 Kč	16 140 Kč	16 140 Kč	16 140 Kč
Student	2 400 Kč	2 400 Kč	4 020 Kč	4 020 Kč	4 020 Kč	4 020 Kč	4 020 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů platného k danému roku

V roce 2006 a 2007 byly slevy na dani výrazně nižší oproti dalším letům, neboť byl uplatňován jiný princip výpočtu ZD. Od roku 2008 se totiž DZD § 6 počítá pomocí tzv. superhrubé mzdy, kdy dochází k nárůstu tohoto DZD o pojistné na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění, které je povinen platit zaměstnavatel za své zaměstnance.

Sleva na poplatníka se v roce 2008 zvýšila také z toho důvodu, že se zvýšila sazba daně, dříve byla nejnižší sazba 12 % u progresivní daňové sazby, nyní se navýšila o 3 procentní body. V roce 2011 je sleva na poplatníka nižší o 1 200 Kč, neboť pro rok 2011 byla tato sleva na poplatníka měsíčně snížena o tzv. „povodňovou stokorunu“.

Do roku 2009 se slevy na I. II. a III. stupeň invalidity nazývali sleva na částečný invalidní důchod a sleva na plný invalidní důchod. V roce 2010 však došlo k překvalifikování invalidity do tří stupňů.

2.13 Daňové zvýhodnění

Daňové zvýhodnění se nachází v právních předpisech od roku 2005 a poplatník toto zvýhodnění může uplatnit na vyživované dítě žijící s poplatníkem v jedné domácnosti. V Tab. 2.11 se nachází výše daňového zvýhodnění, které si poplatník mohl uplatnit na každé vyživované dítě žijící s poplatníkem v jedné domácnosti v letech 2005-2012.

2.13.1 Daňové zvýhodnění podle současných právních předpisů

Daňové zvýhodnění je upraveno v § 35c ZDP. Poplatník má nárok na daňové zvýhodnění na každé vyživované dítě žijící s ním ve společné domácnosti a to ve výši 13 404 Kč za každé vyživované dítě (měsíčně ve výši 1 117 Kč). Daňové zvýhodnění na vyživované dítě si v rámci jedné domácnosti může uplatnit pouze jeden z rodičů (poplatníků). Nárok na toto zvýhodnění si může poplatník uplatnit již v tom kalendářním měsíci, ve kterém se dítě narodilo.

Daňové zvýhodnění může být uplatněno formou slevy na dani, daňového bonusu či kombinací slevy na dani a daňového bonusu. Slevu na dani formou daňového zvýhodnění může poplatník uplatnit do výše své daňové povinnosti, je-li však nárok poplatníka na daňové zvýhodnění vyšší než činí jeho daňová povinnost, vzniká tímto rozdílem daňový bonus. Daňový bonus si může poplatník uplatnit, pokud výše daňového bonusu činí nejméně 100 Kč, maximální částka, kterou si poplatník formou daňového bonusu může odečíst je 60 300 Kč. Podmínkou pro uplatnění daňového bonusu je příjem poplatníka alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy.

Od letošního roku je u uplatňování daňového zvýhodnění novinka a to ta, že daňové zvýhodnění na vyživované dítě nelze uplatnit, pokud poplatník u DZD dle § 7 a § 9 uplatňuje paušální výdaje a součet těchto DZD, u kterých uplatňuje paušální výdaje, je vyšší než 50 % celkového ZD.

2.13.2 Daňové zvýhodnění v předchozích obdobích

Tab. 2.11 Daňové zvýhodnění v letech 2005-2012

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Daňové zvýhodnění	6 000 Kč	6 000 Kč	6 000 Kč	10 680 Kč	10 680 Kč	11 604 Kč	11 604 Kč	13 404 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů platného k danému roku

Jak již bylo zmíněno, daňové zvýhodnění se vyskytuje v českých právních předpisech od roku 2005, na rozdíl od slev na dani, které se uplatňují od roku 2006. V letech 2005-2007 bylo nižší daňové zvýhodnění na vyživované dítě a to ze stejných důvodů, které jsou zmiňovány v kapitole 2.12.2 Slevy na dani v předchozích obdobích, u slev na poplatníka. Od roku 2008 došlo dvakrát k navýšení daňového zvýhodnění, což si lze odůvodnit státní podporou pro rodiny s dětmi.

2.14 Daň z příjmů fyzických osob v roce 2014 a v dalších letech

Dne 30. 12. 2011 vyšel ve Sbírce zákonů zákon č. 458/2011 Sb., o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů, ve kterém je obsažena tzv. daňová reforma. Původně měl být tento zákon platný již od 1. 1. 2013, posléze se účinnost tohoto zákona posunula o dva roky, tedy k 1. 1. 2015, letos se však rozhodlo, že tento zákon bude účinný od příštího roku, tedy k 1. 1. 2014. Tento zákon nemění pouze ZDP ale i jiné zákony, např. tímto zákonem se zvyšuje sazba zdravotního pojištění, které je sraženo zaměstnanci, na 6,5 % z původních 4,5 %, v tomto zákoně je také zavedeno jednotné inkasní místo apod.

V oblasti dani z příjmů fyzických osob obsahuje zákon např. tyto změny:

- mění se sazba DPFO z 15 % na 20 %, v původním návrhu se počítalo se sazbou daně ve výši 19 %. Dílčí základ daně dle § 6 se již nebude počítat podle tzv. superhrubé mzdy, ale pouze z hrubé mzdy,
- slevu na poplatníka nebude moci využít ten poplatník, jehož příjem překročí 48násobek průměrné mzdy,
- nezdanitelná část základu daně ve formě úroků z hypotečních úvěrů, z úvěrů ze stavebního spoření apod. úvěrů bude nově moci poplatník odečíst do výše 80 000 Kč, dříve byl tento limit stanoven na 300 000 Kč,
- již nebude možné odečíst si z daňového základu příspěvky odborovým organizacím a dojde také ke zrušení dalších osvobození od daně,
- zvýšení horního limitu pro odpočet darů pro veřejně prospěšné účely na 15 % ZD,
- zvýšení hranice osvobození u příjmu z příležitostných příležitostí, příležitostného pronájmu movitých věcí včetně příjmů ze zemědělské výroby, která není provozována podnikatelem z původních 20 000 Kč na 30 000 Kč,
- zavedení osvobození příjmů žáků a studentů z praktického výcviku a jiné.

Na jak dlouho tyto změny zůstanou zakotveny v ZDP není jisté. V příštím roce, tedy v roce 2014, proběhnou volby do poslanecké sněmovny a dle současných preferencí jednotlivých stran nemá současná vláda jisté znovuzvolení. Pokud totiž ve volbách vyhraje středolevicová strana, pravděpodobně opětovně zavede progresivní daňovou sazbu a mnohé jiné změny.

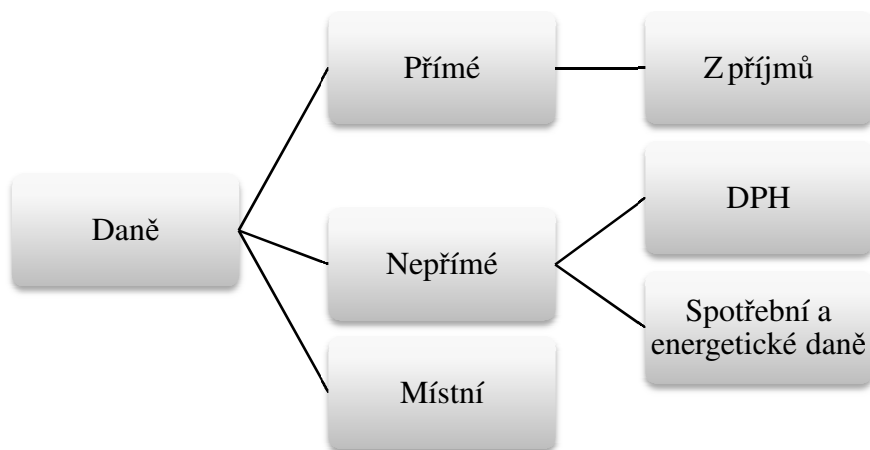
3 Daň z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice

V této kapitole je nejprve popsána daňová soustava Slovenska a taktéž sociální pojištění a zdravotní pojištění uplatňované na Slovensku. Další část se věnuje pouze dani z příjmů FO, v této části jsou vymezeny základní pojmy v oblasti DPFO, dále jsou v této části vymezeny jednotlivé dílčí základy daně, jaké položky tvoří nezdanitelné části daně, jaká je sazba daně a v neposlední řadě je taktéž vymezen daňový bonus.

3.1 Daňová soustava Slovenské republiky

Daňovou soustavu Slovenské republiky legislativně vymezuje zákon 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty, dále pak šest zákonů, které vymezují spotřební daně (zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja, zákon č. 104/2004 Z. z. o spotrebnej dani z vína, zákon č. 105/2004 Z. z. o spotrebnej dani z liehu, zákon č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov, zákon č. 107/2004 Z. z. o spotrebnej dani z piva, zákon č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu). Místní daně upravuje zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (Široký, 2012). Zobrazení daňové soustavy SR se nachází ve Schématu 3.1.

Schéma 3.1 Daňová soustava Slovenské republiky

Zdroj: Vlastní zpracování

Daně na Slovensku dělíme do tří základních skupin, a to na daně přímé, nepřímé a místní. Daně přímé a nepřímé jsou převážně příjmem státního rozpočtu, daně místní jsou naopak příjmy rozpočtů obcí či vyšších územních celků. Přímé daně jsou daně z příjmů fyzických osob a daně z příjmů právnických osob, na rozdíl od české daňové soustavy v přímých daních nenalezneme daně majetkové, daň dědická a darovací se na Slovensku

nevybírání. Mezi nepřímé daně patří daň z přidané hodnoty a také spotřební a energetické daně (z minerálních olejů, piva, vína, lihu, tabákových výrobků, z elektřiny, uhlí a zemního plynu). Místní daně stojí na rozhraní daní a poplatků. Mezi místní daně řadíme daň z nemovitosti (z pozemků, ze staveb, z bytů), daň ze psa, daň z užívání veřejného prostranství, daň za ubytování, daň z výherních automatů, daň za nevýherní hrací automaty, daň za vjezd a setrvání motorového vozidla v historické části města, daň za jaderné zařízení, daň z motorových vozidel a poplatek za komunální odpad.

3.2 Sociální pojištění a zdravotní pojištění Slovenské republiky

Sociální pojištění Slovenské republiky zahrnuje na rozdíl od české úpravy sociálního zabezpečení více druhů pojištění, a to nemocenské pojištění, starobní pojištění, invalidní pojištění, úrazové pojištění, garanční pojištění, pojištění v nezaměstnanosti a pojistné do rezervního fondu stability. Zdravotní pojištění Slovenské republiky je obdobné jako v ČR.

3.2.1 Sociální pojištění

Poplatníci sociálního pojištění jsou zaměstnanci, zaměstnanci pracující na dohodu, zaměstnavatelé, zaměstnavatelé zaměstnanců pracujících na dohodu, samostatně zárobkovo činné osoby (SZČO)(obdoba naší OSVČ), dobrovolně pojištěná osoba, stát a Sociálna poisťovňa. Pojistné je příjmem „Sociální pojišťovny“.

Pojistné se vypočítá z vyměřovacího základu za rozhodné období. Minimální měsíční vyměřovací základ je 50 % průměrné mzdy, tj. 393 EUR, z toho vyplývá, že odvod do „Sociální pojišťovny“ je nejméně 130,27 EUR. Maximální měsíční vyměřovací základ je stanoven na 5násobek průměrné mzdy, tzn. 3 930 EUR.

Sazby pojistného dle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení se nachází v Tab. 3.1.

Tab. 3.1 Sazby pojistného dle jednotlivých poplatníků sociálního pojištění a dle jednotlivých druhů pojištění

Poplatník	Výše sazeb u jednotlivých druhů pojištění							
	N	S	I	Ú	G	PN	R	Celkem
Zaměstnanci	1,4 %	4 %	3 %			1 %		9,4 %
Zaměstnanci - D	(1,4 %)	4 %	3 %			(1 %)		7 % - 9,4 % ⁶
Zaměstnavatelé	1,4 %	14 %	3 %	0,3 % - 2,1 % ⁷	0,25 %	1 %	4,75 %	24,7 % - 26,5 %
Zaměstnavatelé - D	(1,4 %)	14 %	3 %	0,8 %	0,25 %	(1 %)	4,75 %	22,8 % - 25,2 % ⁸
SZČO	4,4 %	18 %	6 %				4,75 %	33,15 %
Dobrovolně PO	4,4 %	18 %	6 %			2 %	4,75 %	35,15 %
Stát		18 %	6 %				2 %	26 %
Sociální pojišťovna		18 %						18 %

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálním poistení

N – nemocenské pojištění, S – starobní pojištění, I – invalidní pojištění, G – garanční pojištění, PN – pojištění v nezaměstnanosti, R – pojistné do rezervního fondu, D – práce vykonávané na dohodu, PO – pojištěná osoba

3.2.2 Zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění je pro občany Slovenské republiky povinné. Poplatníky zdravotního pojištění jsou zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně zárobkovo činné osoby, dobrovolně nezaměstnané osoby a stát, tedy obdobně jako je tomu v ČR. Zdravotní pojištění je příjmem zdravotních pojišťoven.

Pojistné se vypočítá z vyměřovacího základu za rozhodné období. Minimální měsíční vyměřovací základ je určený pouze pro SZČO, jeho výše činí 50 % průměrné mzdy, tj. 393 EUR, tzn. odvod zdravotního pojištění ve výši 55,02 EUR. Maximální měsíční vyměřovací základ je zákonem stanoven ve výši 5násobku průměrné mzdy, tj. 3 930 EUR a je stanoven pro všechny typy poplatníků.

Sazby pojištění dle jednotlivých poplatníků vymezuje zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení:

- zaměstnanec 4 %, zaměstnanec se zdravotním postižením 2 %,
- zaměstnavatel za zaměstnance 10 %, zaměstnavatel za zaměstnance se zdravotním postižením 5%, zaměstnavatel za zaměstnance, který pobírá invalidní důchod 5 %,

⁶ Podle druhu dohody se mění i výše pojištění

⁷ Výše pojistného se mění dle zařazení práce do tříd dle nebezpečí úrazu

⁸ Platí to co v pozn. 1, tedy podle typu dohody se mění i výše pojistného

- SZČO 14 %, SZČO se zdravotním postižením 7 %,
- dobrovolně nezaměstnané osoby 14 %, dobrovolně nezaměstnané osoby se zdravotním postižením 7 %,
- u osob, za které platí pojištění stát 4 %.

3.3 Základní pojmy daně z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob je na Slovensku upravována zákonem č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, dále jen ZoDP.

Poplatníky („daňovníky“) daně z příjmů fyzických osob jsou dle § 2 ZoDP fyzické osoby. Obdobně jako v českém právním řádu, jsou poplatníci děleni do dvou skupin, a to na skupinu poplatníků s neomezenou daňovou povinností a na skupinu poplatníků s omezenou daňovou povinností.

Poplatník s neomezenou daňovou povinností je fyzická osoba, která má na území Slovenské republiky trvalý pobyt nebo se na tomto území obvykle zdržuje, tj. pobývá na území SR alespoň 183 dní v příslušném kalendářním roce, a to buď souvisle nebo na území SR pobývá v několika obdobích. Poplatník s neomezenou daňovou povinností zdaňuje veškeré příjmy, tedy zdaňuje příjmy jak ze zdrojů získaných na území SR tak také i příjmy získané ze zdrojů v zahraničí.

Poplatníky s omezenou daňovou povinností jsou ty fyzické osoby, které nemají na území SR trvalý pobyt nebo se zde obvykle nezdržují. Za poplatníky s omezenou daňovou povinností se považují také ty osoby, kteří se na území SR obvykle zdržují, ale zdržují se zde pouze za účelem studia či léčení. Poplatníkem s omezenou daňovou povinností je i ten poplatník, který denně nebo v dohodnutých časových intervalech překračuje hranici za účelem výkonu závislé činnosti. Poplatník s omezenou daňovou povinností zdaňuje příjmy pouze ze zdrojů na území SR.

Předmětem daně je příjem z činnosti poplatníka a příjem získaný z nakládání majetku poplatníka. Příjem může mít trojí formu, a to formu peněžní, nepeněžní nebo tento příjem může být dosažený směnou. Dle § 3 ZoDP jsou předmětem daně příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, jiné samostatné výdělečné činnosti, z pronájmu, příjmy z kapitálového majetku a ostatní příjmy. Tyto jednotlivé položky tvoří dílčí základy daně z příjmů fyzických osob a součet těchto dílčích základů tvoří základ daně.

V § 3 ZoDP nalezneme příjmy, které **nejdou předmětem daně**. Předmětem daně tedy např. nejsou přijaté náhrady oprávněné osoby dle příslušných právních předpisů, příjmy získané vydáním, darováním nebo děděním nemovitosti, bytu, nebytového prostoru nebo jejich částí. Předmětem daně také nejsou úvěry a půjčky, dividendy, podíly na zisku, vyrovnávací podíl, podíl na likvidačním zůstatku. Dále také předmětem daně není daň z přidané hodnoty uplatněná v ceně zboží či služby, pokud se jedná o plátce DPH a příjem plynoucí z nabytí nových akcií a podílů.

Od daně osvobozeny jsou ty příjmy, jejichž výčet nalezneme v § 9 ZoDP. Mezi osvobozené příjmy např. řadíme:

- příjmy z prodeje nemovitosti, pokud uplynulo 5 let od doby nabytí či vyřazení z obchodního majetku,
- příjmy z prodeje movitých věcí, kromě movitých věcí zahrnutých v obchodním majetku, ty jsou osvobozeny, pokud mezi dobou vyřazení z obchodního majetku a dobou prodeje uplynulo 5 let,
- příjmy získané v rámci plnění vyživovací povinnosti,
- dávky výsluhového zabezpečení a služby sociálního zabezpečení příslušníků ozbrojených sil, bezpečnostních sborů, Národního bezpečnostního úřadu, Hasičského a záchranného sboru, Horské záchranné služby a Slovenské informační služby dle zvláštních předpisů
- dávky, podpory a služby z veřejného zdravotního pojištění, dávky ze sociálního pojištění vyplácené Sociálnou poisťovnou,
- přijaté náhrady škod, náhrady nemajetkové újmy, plnění poskytované na odstranění nebo zmírnění následků mimořádné události, plnění z pojištění majetku a plnění z pojištění odpovědnosti za škodu,
- plnění poskytovaná v rámci aktivní politiky trhu práce,
- stipendia poskytované z prostředků státního rozpočtu anebo poskytované vysokými školami a obdobné plnění poskytované ze zahraničí,
- úroky z přeplatku na dani zapříčiněného správcem daně,
- přijaté ceny a výhry v hodnotě nepřevyšující 350 EUR,
- suma daňového bonusu na vyživované dítě žijící s poplatníkem v jedné domácnosti a jiné.

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok, pokud ZoDP nestanoví jinak.

Základem daně je dle § 2 rozdíl, o který daňové příjmy převyšují daňové výdaje, při respektování věcné a časové souvislosti zdanitelných příjmů a daňových výdajů v příslušném zdaňovacím období.

3.4 Příjmy ze závislé činnosti

Příjmy ze závislé činnosti jsou upraveny v § 5 ZoDP, jedná se o první dílčí základ daně z příjmů fyzických osob. Mezi příjmy ze závislé činnosti řadíme příjmy ze současného nebo předcházejícího pracovněprávního vztahu, služebního poměru, členského poměru a obdobného poměru, příjmy za práci likvidátorů, prokuristů, nucených správců, členů družstev, společníků a jednatelů s.r.o., komanditistů k.s. Mezi příjmy ze závislé činnosti řadíme také platy a příplatky ústavních činitelů SR, veřejného ochránce práv, poslanců Evropského parlamentu, prokurátorů SR, dále pak také odměny za výkon funkce ve státních orgánech, orgánech samosprávních celků. Za příjmem ze závislé činnosti jsou považovány i odměny obviněných ve vazbě a odměny odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody, příjmy z prostředků sociálního fondu dle zvláštního předpisu, příjmy plynoucí v souvislosti s minulým, současným nebo budoucím výkonem závislé činnosti, vrácené pojistné ze zaplaceného pojištění na veřejné zdravotní pojištění, sociální pojištění a sociální zabezpečení, o které si poplatník snížil v předcházejících zdaňovacích obdobích příjmy ze závislé činnosti. Dále pak je příjmem ze závislé činnosti odměna za výkon předsedy, člena či zapisovatele volební komise, komise pro referendum a sčítacího komisaře.

Mezi příjmy zaměstnance řadíme také nepeněžní příjmy a to sumu ve výši 1 % vstupní ceny vozidla za každý započatý kalendářní měsíc poskytnutí motorového vozidla zaměstnavatelem pro služební i soukromé účely zaměstnanci. Dále pak se za příjem zaměstnance považuje rozdíl mezi vyšší tržní cenou zaměstnanecké akcie a cenou této akcie garantovanou zaměstnaneckou opcí v den skutečné realizace zaměstnanecké opce snížené o sumu zaplacenou zaměstnancem za nákup zaměstnanecké opce. Za příjem zaměstnance se také považuje cena či výhra přijatá zaměstnancem, který se zúčastnil soutěže vyhlášené svým zaměstnavatelem, taktéž je příjmem zaměstnance tato cena či výhra, pokud je výhra přijatá manželem (manželkou) či dětmi zaměstnance.

Za příjmy ze závislé činnosti se nepovažují a předmětem daně nejsou cestovní náhrady poskytované zaměstnavatelem v souvislosti s výkonem závislé činnosti do výše určené právním předpisem, dále pak hodnota osobních ochranných pracovních prostředků, hygienických prostředků, pracovních oděvů apod. přijaté od zaměstnavatele nebo suma,

kteřou zaměstnavatel uhradí zaměstnanci prokázané výdaje vynaložené na tyto účely. Taktěž zálohy přijaté od zaměstnavatele za účelem jejich výdaje jménem zaměstnavatele nejsou předmětem daně, dále také hodnota rekondičních pobytů, rehabilitačních pobytů, kondičních rehabilitací a preventivní zdravotní péče dle příslušných předpisů a také náhrada za použití vlastního nářadí. Předmětem daně není náhrada výdajů a plnění poskytovaná v rámci výkonu funkce dle zvláštních předpisů.

V § 5 odst. 7 se nachází příjmy, které jsou osvobozené od daně a které se nenachází v položkách uvedených v § 9 ZoDP. Mezi příjmy osvobozené od daně patří např. částka vynaložená zaměstnavatelem na doškolení zaměstnance, které souvisí s činností či podnikáním zaměstnavatele, hodnota stravy a nealkoholických nápojů poskytovaných zaměstnavatelem ke spotřebě na pracovišti, příjmem osvobozeným od daně je také pojistné na veřejné zdravotní pojištění, pojistné na sociální pojištění a sociální zabezpečení a příspěvky na starobní důchodové spoření dle zvláštního předpisu, které je povinen platit zaměstnavatel za zaměstnance, dále je také osvobozena náhrada příjmů při dočasné pracovní neschopnosti poskytované zaměstnavatelem pro svého zaměstnance dle zvláštních předpisů. Osvobozen je také příjem poplatníka s omezenou daňovou povinností, pokud časové období, ve kterém se zde poplatník zdržuje, nepřesáhne 183 dní v období jakýchkoliv 12 po sobě následujících měsících a pokud je jeho zaměstnavatel zahraniční osoba, které na území SR nevznikne stálá provozovna apod.

Dílním základem daně jsou zdanitelné příjmy ze závislé činnosti, které jsou snižené o pojistné a příspěvky, které je povinný platit zaměstnanec, anebo které jsou snižené o příspěvky na zahraniční pojištění zaměstnance, na které se vztahuje povinné zahraniční pojištění stejného druhu.

3.5 Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, z pronájmu a z použití díla a uměleckého výkonu

V § 6 ZoDP nalezneme vymezení těchto příjmů. Příjmy z podnikání jsou příjmy ze zemědělské činnosti, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živností, příjmy z podnikání vykonávaného podle zvláštních předpisů a příjmy společníků v.o.s. a komplementářů k.s.

Příjmy z jiné samostatné činnosti jsou příjmy z vytvoření díla a uměleckého výkonu včetně příjmu z vydání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl na vlastní náklady, příjmy za autorské příspěvky do novin, časopisů, televize a rozhlasu, příjmy

z použití anebo poskytnutí průmyslového anebo jiného duševního vlastnictví. Příjmy z jiné SVČ jsou také příjmy z činností, které nejsou podnikáním či živností, dále pak příjmy znalců, tlumočnicků a příjmy zprostředkovatelů.

Příjmy z pronájmu jsou příjmy z pronájmu nemovitých věcí a také příjmy z pronájmu movitých věcí, pokud se pronajímají jako příslušenství nemovitosti. Příjmy z použití díla a uměleckého výkonu jsou příjmy vyplacené podle zvláštního předpisu.

Příjmem z podnikání anebo jiné SVČ je také příjem z jakéhokoliv nakládání s obchodním majetkem poplatníka, úroky z peněžních prostředků na běžných účtech, které jsou používány v souvislosti s podnikáním či jinou SVČ, příjem z prodeje podniku nebo jeho části a také výše odpuštěného dluhu nebo jeho části, který souvisí a je důsledkem nakládání s obchodním majetkem.

Dílním základem daně z příjmů dle § 6 ZoDP jsou příjmy, od kterých jsou odečteny výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, které umožňuje uplatnit ZoDP, tedy výdaje daňově uznatelné.

Poplatník, který není plátcem daně z přidané hodnoty nebo není plátcem DPH po část zdaňovacího období a který neuplatňuje prokazatelně vynaložené daňové výdaje, si může uplatnit výdaje paušální, neboli výdaje procentem z příjmů. Od letošního roku je v ZoDP změna, a to ta, že je stanovena maximální částka, kterou si poplatník takto může odečíst. Poplatník si může odečíst od příjmů výdaje ve výši 40 % z dosažených příjmů, ne však více než 5 040 EUR ročně. Pokud poplatník zahájil činnost, která je upravována § 6 ZoDP, během roku, může si odečíst za každý započatý měsíc činnosti odečíst maximálně 420 EUR. Pokud poplatník použije tento způsob uplatňování výdajů, v sumách výdajů jsou uplatňovány všechny daňové výdaje, kromě výdajů na pojistné, které je povinen platit ten poplatník, který má příjmy z podnikání a z jiné SVČ, tyto výdaje si může poplatník uplatnit v prokázané výši. Při uplatňování paušálních výdajů je poplatník povinen vést pouze evidenci o příjmech a evidenci o zásobách a o pohledávkách.

Pokud má poplatník příjmy z více druhů činností dle § 6 ZoDP, nemůže si poplatník u některých z těchto činností uplatnit skutečně vynaložené výdaje a zase u jiných z těchto činností uplatnit výdaje procentem z příjmů. Poplatník se musí rozhodnout pouze pro jednu možnost uplatňování výdajů.

3.6 Příjmy z kapitálového majetku

Příjmy z kapitálového majetku se řídí § 7 ZoDP. Jak je tomu i v českých právních předpisech, od většiny z těchto příjmů nelze odečíst výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení. Také jako v ČR se některé druhy příjmů z kapitálového majetku zdaňují prostřednictvím zvláštní sazby daně ve výši 19 % přímo u zdroje, tzn., že příjemce obdrží již zdaněný, tedy čistý příjem. Mezi příjmy z kapitálového majetku řadíme:

- úroky a ostatní výnosy z cenných papírů,
- úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách včetně úroků z peněžních prostředků na vkladním účtu, na účtu stavebního spoření a z běžného účtu,
- úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a půjček a úroky z hodnoty splaceného vkladu společníků v.o.s.,
- dávky z doplňkového důchodového spoření dle zvláštních předpisů,
- plnění z pojištění pro případ dožití určitého věku či jednorázové vyrovnání anebo odbytné vyplacené v případě předčasného ukončení pojištění,
- výnosy ze směnek kromě výnosů z jejich prodeje,
- příjmy z podílových listů,
- výnosy ze státních dluhopisů a státních pokladničních poukázek,
- výnos, který vzniká při splatnosti cenného papíru z rozdílu mezi jmenovitou hodnotou a emisním kurzem.

3.7 Ostatní příjmy

Ostatní příjmy jsou ty příjmy, které nelze zařadit do příjmů dle § 5 až § 7 ZoDP. Tyto příjmy jsou vymezeny v § 8 ZoDP. Mezi ostatní příjmy řadíme:

- příjmy z příležitostných činností, včetně příjmů z příležitostné zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příležitostného pronájmu movitých věcí,
- příjmy z převodu vlastnictví nemovitosti,
- příjmy z prodeje movitých věcí,
- příjmy z převodu opcí, z převodu cenných papírů, z převodu účasti (podílu) na s.r.o., k.s. nebo z převodu členských práv družstva,
- příjmy ze zděděných práv z průmyslového a jiného duševního vlastnictví včetně autorských práv a práv příbuzných práv autorskému,
- výhry v loteriích a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží a losování,

- ceny z veřejných soutěží, ceny ze soutěží, kde je okruh soutěžících omezený podmínkami soutěže a ceny ze sportovních soutěží, pokud poplatník neprovozuje sportovní činnost jako jinou SVČ a jiné.

Do dílčího základu daně z ostatních příjmů se zahrnují příjmy snížené o výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení těchto příjmů. Poplatník, který má příjem z příležitostné zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a který neuplatní výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení těchto příjmů, může uplatnit paušální výdaje, tedy výdaje % z příjmů, a to ve výši 25 %, od letošního roku lze však uplatnit výdaje pouze do stanoveného limitu, tj. nejvýše do výšky 5 040 EUR ročně.

3.8 Nezdanitelné části základu daně

Nezdanitelné části ZD jsou položky, od které se snižuje základ daně z příjmů ze závislé činnosti a základ daně zjištěný z příjmů z podnikání a z jiné SVČ. V dřívější právní úpravě bylo možno odečíst si, za předem stanovených podmínek, více nezdanitelných částí, než je tomu nyní.

3.8.1 Nezdanitelné části základu daně dle současných předpisů

Výše nezdanitelné části ZD není stejná pro všechny typy poplatníků, závisí totiž na výši ZD. Nezdanitelné části ZD jsou upraveny v § 11 ZoDP.

Nezdanitelnou část ZD na **poplatníka** si může poplatník uplatnit, pokud poplatník dosáhne v příslušném zdaňovacím období ZD, který:

- se rovná anebo je nižší než 100násobek sumy platného životního minima, tj. částka 19 458 EUR, roční nezdanitelná část ZD na poplatníka je rovna 19,2násobku sumy platného životního minima, tj. částka 3 735,94 EUR,
- je vyšší jak 100násobek sumy platného životního minima, roční nezdanitelná část ZD na poplatníka je suma odpovídající rozdílu 44,2násobku sumy platného životního minima, tj. částka 8 600,44 EUR a jedné čtvrtiny ZD. Pokud je tato suma nižší než nula, nezdanitelná část ZD ročně na poplatníka se rovná nule.

Pokud má zaměstnanec u zaměstnavatele podepsané Vyhlášení za zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, měsíčně si může uplatnit jako nezdanitelnou část ZD na poplatníka částku ve výši 311,32 EUR.

Základ daně se nesnižuje o nezdaniitelnou část ZD na poplatníka, pokud poplatník pobírá starobní důchod, předčasný starobní důchod, důchod ze zahraničního povinného pojištění podobného druhu, výsluhový důchod a pokud je suma důchodu v úhrnu vyšší než suma, o kterou si snižuje ZD, pokud by poplatník nepobíral důchod. Pokud suma důchodu v úhrnu nepřesahuje sumu, o kterou se snižuje ZD poplatníka nepobírajícího důchod, sníží se ZD jen ve výšce rozdílu mezi sumou, o kterou se snižuje ZD poplatníka nepobírajícího důchod a sumou vyplaceného důchodu.

Nezdaniitelnou část základu daně na **manželku (manžela)** si může poplatník uplatnit, pokud poplatník dosáhne v příslušném zdaňovacím období ZD, který:

- se rovná anebo je nižší než 176,8násobek sumy platného životního minima, tj. částka 34 401,74 EUR, a manželka (manžel) poplatníka žijící s poplatníkem v jedné domácnosti v tomto zdaňovacím období
 - nemá vlastní příjem, nezdaniitelná část ZD ročně na manželku (manžela) je ve výši 19,2násobku sumy platného životního minima, tj. částka 3 735,99 EUR,
 - má vlastní příjem, který však nepřesahuje sumu 19,2násobku sumy platného životního minima, nezdaniitelná část ZD na manželku (manžela) je ve výši rozdílu 19,2násobku sumy platného životního minima a vlastním příjmem manželky (manžela),
 - má vlastní příjem, který však přesahuje sumu 19,2násobku sumy platného životního minima, nezdaniitelná část ZD na manželku (manžela) se v tomto případě rovná nule.
- je vyšší než 176,8násobek platného životního minima, tj. částka 34 401,77 EUR a manželka (manžel) poplatníka žijící s poplatníkem v jedné domácnosti v tomto zdaňovacím období
 - nemá vlastní příjem, nezdaniitelná část ZD ročně na manželku (manžela) je suma odpovídající rozdílu 63,4násobku sumy platného životního minima, tj. částka 12 336,37 EUR, a jedné čtvrtiny ZD poplatníka. Pokud je takto vypočtená částka nižší než nula, rovná se nezdaniitelná část ZD na manželku (manžela) nule,
 - má vlastní příjem, nezdaniitelná část ZD ročně na manželku (manžela) se vypočítá podle předchozího bodu sníženého o vlastní příjem manželky

(manžela). Pokud je tato suma nižší než nula, nezdanielná část ZD na manželku (manžela) je nula.

Pokud však došlo ke splnění podmínek pro uplatnění nezdanielné části ZD na manželku (manžela) až v průběhu zdaňovacího období, může si poplatník snížit daňový základ o jednu dvanáctinu nezdanielné části ZD za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku byly splněny podmínky pro uplatnění nezdanielné částky ZD.

Nezdanielnou částkou ZD je od letošního roku do 31. prosince 2016 také suma prokazatelně zaplacených **dobrovolných příspěvků na starobní důchodové spoření**, a to do výšky 2 % ze ZD, nejvýše však do výšky 2 % z 60násobku průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, za který se zjišťuje ZD, tj. pro rok 2013 částka 943,20 EUR.

3.8.2 Nezdanielné části základu daně v předchozích obdobích

V letech 1993 až 1999 byla daň z příjmů upravována zákonem č. 286/1992 o daniach z príjmov a v letech 2000 až 2003 byla tato daň upravována zákonem č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov. V těchto letech bylo zákonem upravováno více typů nezdanielných částí ZD, a to celkem sedm. Výčet druhů nezdanielných částí ZD a jejich výši v jednotlivých letech je uvedena v Tab. 3.2.

Tab. 3.2 Nezdanielné části základu daně z příjmů v letech 1993-2003

Druh nezdanielné části ZD	1993	1994-1999	2000-2001	2002-2003
Na poplatníka	20 400 Sk	21 000 Sk	38 760 Sk	38 760 Sk
Na manželku (manžela)	12 000 SK	12 000 Sk	12 000 Sk	12 000 Sk
Na vyživované dítě	9 000 SK	9 000 Sk	11 400 Sk	16 800 Sk
Na těžko postižené vyživované dítě	X	18 000 Sk	22 800 Sk	33 600 Sk
Na částečně invalidního důchodce	6 000 Sk	6 000 Sk	8 400 Sk	8 400 Sk
Na invalidního důchodce	12 000 Sk	12 000 Sk	16 800 Sk	16 800 Sk
Na držitele průkazu ZTP	36 000 Sk	36 000 Sk	48 000 Sk	48 000 Sk

Zdroj: vlastní zpracování dle platných daňových zákonů k danému roku

V roce 2004 proběhla na Slovensku daňová reforma, která mimo jiné zavedla zákonem č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov i jiný pohled na nezdanielné části ZD. Tento zákon nejprve umožnil uplatnit pouze dva druhy nezdanielné části ZD, a to na poplatníka a na manželku (manžela) a to ve výši min. 19,2násobku sumy platného životního minima k 1. 1. daného roku, výše tohoto uplatnění však také závisí na výšce příjmů poplatníka. Vývoj 19,2násobku sumy platného životního minima je zobrazen v Tab. 3.3.

Tab. 3.3 Základní výše uplatnění nezdaniitelné části ZD na poplatníka a na manželku (manžela), tj. 19,2 násobek sumy platného životního minima

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
19,2násobek PŽM	80 832 Sk	87 936 Sk	90 816 Sk	95 616 Sk	98 496 Sk	4 025,70 EUR	4 025,70 EUR	3 559,20 EUR	3 644,74 EUR

Zdroj: vlastní zpracování

Z této tabulky je patrné, že se základní výše uplatnění nezdaniitelné části ZD na poplatníka v roce 2004 výrazně zvýšila oproti nezdaniitelné části ZD na poplatníka v roce 2003, a to o více než 40 000 Sk. Toto navýšení je způsobeno tím, že daňovou reformou byla v roce 2004 zavedena jednotná sazba daně ve výši 19 %, a tudíž by poplatníci s nižšími příjmy bez tohoto navýšení zdaňovali více než v předchozím období, kdy nejnižší sazba progresivního zdanění byla ve výši 10 %.

Již v roce následujícím po daňové reformě, tedy v roce 2005, byly nezdaniitelné části ZD rozšířeny o položky na příspěvky na doplňkové důchodové pojištění a také o položky na příspěvky na účelové spoření.

Nezdaniitelná část ZD na vyživované dítě byla rokem 2004 nově nahrazena daňovým bonusem, tedy částkou, která se odečítá od daně.

3.9 Sazba daně

Sazba daně byla podobně jako v ČR do roku 2003 klouzavě progresivní, od roku 2004 byla sazba daně lineární a od letošního roku je opět progresivní. V Tab. 3.4 až 3.7 se nachází progresivní daňové sazby platné v předcházejících obdobích.

3.9.1 Sazba daně podle současných právních předpisů

Sazba daně je upravena v § 15 ZoDP. Nově od letošního roku není tato sazba lineární, jak tomu bylo po několik let, ale změnila se na progresivní s dvěma pásmy. Sazba daně fyzických osob tedy činí:

- 19 % z té části ZD, která nepřesáhne 176,8násobek sumy platného životního minima, tj. částku ve výši 34 401,74 EUR,
- 25 % z té části ZD, která přesáhne 176,8násobek sumy platného životního minima.

V § 15a ZoDP se nachází ustanovení o zvláštní sazbě daně. Zdanitelný příjem ze závislé činnosti plynoucí prezidentovi Slovenské republiky, poslanci Národnej rady Slovenské republiky, členovi vlády Slovenské republiky a také předsedovi či místopředsedovi Nejvyššího kontrolního úřadu SR od zaměstnavatele, který je plátcem daně a vyplácí

ústavnímu činiteli příjmy podle zvláštního předpisu, podléhá příjem zdanění kromě výše zmíněné sazby daně, která se řídí § 15 ZoDP, také zdanění zvláštní sazbou daně, která je ve výši 5 %.

3.9.2 Sazba daně v předcházejících obdobích

Sazba daně v roce 1993 byla upravena zákonem č. 286/1992 o daniach z príjmov a tato sazba byla progresivní a jednotlivé sazby i počet pásem a i hranice jednotlivých pásem byly totožné s progresivní daňovou sazbou zavedenou v České republice v témže roce, tedy v prvním roce po rozdělení.

Tab. 3.4 Progresivní daňová sazba platná v roce 1993

Ze základu daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího
od Sk	do Sk		
0	60 000	15 %	
60 000	120 000	9 000 Sk + 20 %	60 000 Sk
120 000	180 000	21 000 Sk + 25 %	120 000 Sk
180 000	540 000	36 000 Sk + 32 %	180 000 Sk
540 000	1 080 000	151 200 Sk + 40 %	540 000 Sk
1 080 000	a více	367 200 Sk + 47 %	1 080 000 Sk

Zdroj: zákon č. 286/1992 o daniach z príjmov

Oproti roku 1993 se v následujícím roce snížila sazba daně v posledním pásmu ze 47 % o 5 procentních bodů na 42 %. Takto stanovená progresivní daňová sazba se v období let 1994 až 1999 neměnila a neměnily se ani rozpětí jednotlivých pásem a ani se neměnil počet jednotlivých pásem. Tato fixace progresivní daňové sazby po období pěti let je nezvyklá, jenom pro ukázkou, v tomto období docházelo v ČR pravidelně k určitým změnám progresivní daňové sazby.

Tab. 3.5 Progresivní daňová sazba platná v letech 1994-1999

Ze základu daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího
od Sk	do Sk		
0	60 000	15 %	
60 000	120 000	9 000 Sk + 20 %	60 000 Sk
120 000	180 000	21 000 Sk + 25 %	120 000 Sk
180 000	540 000	36 000 Sk + 32 %	180 000 Sk
540 000	1 080 000	151 200 Sk + 40 %	540 000 Sk
1 080 000	a více	367 200 Sk + 42 %	1 080 000 Sk

Zdroj: Prokešová Naile (2005)

V letech 1998 a 1999 však byla zavedena tzv. „milionářská daň“, jednalo se o přírůstek k dani v rozpětí 5 % až 30 % při základu daně přesahující částku 1 080 000 Sk.

V roce 2000 byl vydán zcela nový zákon o dani z příjmů a to zákon 366/1999 Z. z. o dani z příjmů. Tímto zákonem došlo ke zvýšení počtu pásem o jedno pásmo, tedy ze šesti na sedm, oproti předešlé úpravě. Také došlo ke změně sazeb, tak i ke změně rozpětí v pásmech. Tyto změny byly platné do roku 2001.

Tab. 3.6 Progresivní daňová sazba platná v letech 2000-2001

Ze základu daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího (Sk)
od Sk	do Sk		
0	90 000	12 %	
90 000	150 000	10 800 Sk + 20 %	90 000 Sk
150 000	240 000	22 800 Sk + 25 %	150 000 Sk
240 000	396 000	45 300 Sk + 30 %	240 000 Sk
396 000	564 000	92 100 Sk + 35 %	396 000 Sk
564 000	1 128 000	150 900 Sk + 40 %	564 000 Sk
1 128 000	a více	376 500 + 42 %	1 128 000 Sk

Zdroj: Prokešová Naile (2005)

Daňová sazba zavedená v roce 2002 trvala do roku 2003. Oproti předchozí úpravě daňové sazby došlo jak ke změně sazeb v jednotlivých pásmech, tak i ke snížení počtu pásem, a to ze sedmi na pět pásem a také došlo ke změně v rozpětí jednotlivých pásem.

Tab. 3.7 Progresivní daňová sazba platná v letech 2002-2003

Ze základu daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího
od Sk	do Sk		
0	90 000	10 %	
90 000	180 000	9 000 Sk + 20 %	90 000 Sk
180 000	396 000	27 000 Sk + 28 %	180 000 Sk
396 000	564 000	87 480 Sk + 35 %	396 000 Sk
564 000	a více	146 280 Sk + 38 %	564 000 Sk

Zdroj: Prokešová Naile (2005)

Sazba daně od roku 2004, tedy od zavedení daňové reformy dosud platným zákonem č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů, do loňského roku byla lineární. Výše této sazby činila 19 % po období 8 let. Ani jednou se výše této lineární sazby neměnila.

3.10 Daňový bonus

Daňový bonus lze využít za určitých, zákonem stanovených, podmínek měsíčně na každé vyživované dítě žijící s poplatníkem v jedné domácnosti. V Tab. 3.8 se nachází výše daňových bonusů, které si poplatník uplatnit za každé vyživované dítě v letech 2004 až 2012.

3.10.1 Daňový bonus podle současných právních předpisů

Daňový bonus je upraven v § 33 ZoDP. Poplatník, který měl za zdaňovací období zdanitelné příjmy ze závislé činnosti a zdanitelné příjmy z podnikání a z jiné SVČ, nově od letošního roku tedy pouze tzv. aktivní příjmy, alespoň ve výši 6násobku minimální mzdy, tj. v částce nad 2 026,20 EUR, si může uplatnit daňový bonus ve výšce 21,03 EUR měsíčně za každé vyživované dítě žijící s poplatníkem v jedné domácnosti. Od letošního roku si poplatník může tento daňový bonus uplatnit pouze do měsíce, ve kterém dovrší vyživované dítě 19 let věku, a to i v tom případě, že se toto vyživované dítě studiem soustavně připravuje na budoucí povolání.

O sumu daňového bonusu se snižuje poplatníková daň. Daňový bonus na vyživované dítě si v rámci jedné domácnosti může uplatnit pouze jeden z rodičů (poplatníků). Nárok na daňový bonus si může poplatník uplatnit již v tom kalendářním měsíci, ve kterém se dítě narodilo.

Výše daňového bonusu se pravidelně mění k 1. červenci daného roku, tedy částka 21,03 EUR měsíčně je stanovena pro období leden až červen tohoto roku a také tato částka platila v období červenec až prosinec roku předcházejícího, tedy v roce 2012.

3.10.2 Daňový bonus v předcházejících obdobích

Daňový bonus za každé vyživované dítě se poprvé objevuje ve slovenských předpisech v roce 2004, po uskutečnění daňové reformy. Daňový bonus nahradil dříve používanou nezdanitelnou část ZD na vyživované dítě.

Tab. 3.8 Daňový bonus v letech 2004 až 2012

Rok	Roční daňový bonus	Měsíční daňový bonus
2004	4 800 Sk	400 Sk (leden - prosinec)
2005	5 000 Sk	400 Sk (leden - srpen); 450 Sk (září - prosinec)
2006	6 480 Sk	540 Sk (leden - prosinec)
2007	6 570 Sk	540 Sk (leden - červen); 555 Sk (červenec - prosinec)
2008	6 822 Sk	555 Sk (leden - červen); 582 Sk (červenec - prosinec)
2009	235,92 EUR	19,32 EUR (leden - červen); 20 EUR (červenec - prosinec)
2010	240,12 EUR	20 EUR (leden - červen); 20,02 EUR (červenec - prosinec)
2011	243,18 EUR	20,02 EUR (leden - červen); 20,51 EUR (červenec - prosinec)
2012	249,24 EUR	20,51 EUR (leden - červen); 21,03 EUR (červenec - prosinec)

Zdroj: vlastní zpracování

4 Srovnání daně z příjmů fyzických osob České republiky a Slovenské republiky

Srovnání daně z příjmů fyzických osob České republiky a Slovenska bude zaměřeno na poplatníka – zaměstnance, tedy poplatníky, jejichž příjmy planou ze závislé činnosti. V úvodu této kapitoly je provedeno srovnání progresivity osobní důchodové daně v ČR a v SR. Dále se tato část zaměřuje na srovnání reálného daňového zatížení a celkového zatížení vybraných typů poplatníků v ČR a v SR. Další část této kapitoly je věnována dani z příjmu ČR i SR jako příjmu státního rozpočtu. Také se v této kapitole nachází srovnání právní úpravy daně z příjmů obou republik. Na závěr této kapitoly je návrh zdanění daně z příjmů fyzických osob v České republice.

4.1 Progresivita osobní důchodové daně

Daňová progresivita je veličina toková, zkoumá se na určitém intervalu. Jsou tři způsoby měření intervalové progresivity, a to progresivita průměrné sazby, progresivita daňové povinnosti a progresivita příjmu po zdanění (Šíroký, 2008, s. 129).

Progresivita průměrné sazby vyjadřuje poměr změny průměrné sazby ke změně příjmů a tento ukazatel se vypočítá: $PAR = \frac{T_1 - T_0}{Y_1 - Y_0}$. Pokud je progresivita průměrné sazby rovna 0, jedná se o proporcionální daň, pokud je PAR naopak větší než nula, je charakter daně progresivní a nakonec pokud tento ukazatel je menší než nula, jedná se o regresivní daň (Šíroký, 2008).

Progresivita daňové povinnosti je poměr elasticity daňové povinnosti vzhledem k příjmu před zdaněním a tento ukazatel se vypočítá: $PTO = \frac{\frac{T_1 - T_0}{T_0}}{\frac{Y_1 - Y_0}{Y_0}}$. Pokud je progresivita daňové povinnosti rovna 1, jedná se o proporcionální daň, pokud je výsledek tohoto ukazatele větší než 1, jedná se o progresivní daň a pokud je PTO menší než jedna, jedná se o regresivní daň (Šíroký, 2008).

Progresivita příjmu po zdanění představuje elasticitu příjmu po zdanění vzhledem k příjmu před zdaněním a tento ukazatel se vypočítá: $PEAT = \frac{\frac{(Y_1 - T_1) - (Y_0 - T_0)}{(Y_0 - T_0)}}{\frac{Y_1 - Y_0}{Y_0}}$. Pokud progresivita příjmu po zdanění je rovna 1, jedná se o proporcionální daň, pokud je PEAT

menší než 1, jedná se o daň progresivní a pokud tento ukazatel má hodnotu větší než 1, jedná se o regresivní daň (Šíroky, 2008).

Y je ve všech případech hrubý příjem, T je příslušná daňová povinnost a indexy 1 a 0 znamenají krajní body intervalu (Šíroky, 2008).

4.1.1 Progresivita osobní důchodové daně v České republice

Pro srovnání progresivity jsou zvoleny, jak v ČR, tak v SR, násobky průměrné mzdy platné k 1. 1. 2013. A to konkrétně 0,75násobek, 1násobek, 1,25násobek a 1,5násobek průměrné mzdy. V Tab. 4.1 je vypočítaná daňová povinnost a čistá mzda z jednotlivých násobků průměrné mzdy. Ve všech případech se jedná o poplatníka, který využívá pouze základní slevu na dani, tedy slevu na poplatníka.

Tab. 4.1 Výpočet daňové povinnosti a čisté mzdy z jednotlivých násobků průměrné mzdy u poplatníka uplatňujícího slevu na poplatníka

Dílčí položky	0,75xPM	1xPM	1,25xPM	1,5xPM
Hrubá mzda	19 413 Kč	25 884 Kč	32 355 Kč	38 826 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	1 262 Kč	1 683 Kč	2 104 Kč	2 524 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	874 Kč	1 165 Kč	1 456 Kč	1 748 Kč
Superhrubá mzda	26 015 Kč	34 685 Kč	43 356 Kč	52 028 Kč
Superhrubá mzda zaokrouhlená	26 100 Kč	34 700 Kč	43 400 Kč	52 100 Kč
Záloha na daň	3 915 Kč	5 205 Kč	6 510 Kč	7 815 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na daň po uplatnění slevy	1 845 Kč	3 135 Kč	4 440 Kč	5 745 Kč
Čistá mzda	15 432 Kč	19 901 Kč	24 355 Kč	28 809 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky jednotlivých násobků průměrné mzdy jsou zadány do jednotlivých vzorců ukazatelů progresivity, výsledky se nacházejí v Tab. 4.2. Výpočet ukazatelů progresivity se nachází v Příloze č. 1. Výsledky s indexem 1 znamenají jednotlivé ukazatele progresivity, při jejichž výpočtu byly použity jako příslušná daňová povinnost pouze záloha na daň, výsledky označené indexem 2 naopak znamenají ukazatele progresivity, při jejichž výpočtu byly použity pro příslušnou daňovou povinnost jak záloha na daň, tak také odvody sociálního a zdravotního pojištění.

Tab. 4.2 Jednotlivé ukazatele progresivity osobní důchodové daně České republiky

Ukazatel	0,75xPM-1xPM	1xPM-1,25xPM	1,25xPM-1,5xPM
PAR ₁	4,03x10 ⁻⁶	2,49x10 ⁻⁶	1,66x10 ⁻⁶
PAR ₂	4,83x10 ⁻⁶	2,49x10 ⁻⁶	1,66x10 ⁻⁶
PTO ₁	2,1	1,47	1,62
PTO ₂	1,62	1,35	1,26
PEAT ₁	0,88	0,91	0,93
PEAT ₂	0,84	0,9	0,91

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.2 Progresivita osobní důchodové daně v Slovenské republice

Stejně jako u progresivity důchodové daně v ČR je nejprve vypočítána daňová povinnost a čistá mzda z jednotlivých násobků průměrné mzdy u poplatníka uplatňujícího pouze nezdanitelnou část ZD. Výpočty se nacházejí v Tab. 4.3.

Tab. 4.3 Výpočet daňové povinnosti a čisté mzdy z jednotlivých násobků průměrné mzdy u poplatníka uplatňujícího nezdanitelnou část ZD na poplatníka

Dílčí položky	0,75xPM	1xPM	1,25xPM	1,5xPM
Hrubá mzda	589,50 EUR	786,00 EUR	982,50 EUR	1 1179,00 EUR
Sociální pojištění (9,4 %)	55,40 EUR	73,88 EUR	92,34 EUR	110,82 EUR
Zdravotní pojištění (4 %)	23,58 EUR	31,44 EUR	39,30 EUR	47,16 EUR
Základ daně	510,52 EUR	680,68 EUR	850,86 EUR	1 021,02 EUR
Nezdanitelná část ZD	311,32 EUR	311,32 EUR	311,32 EUR	311,32 EUR
ZD po odečtu NČZD	199,20 EUR	369,36 EUR	539,54 EUR	709,70 EUR
Záloha na daň	37,84 EUR	70,17 EUR	102,51 EUR	134,84 EUR
Čistá mzda	472,68 EUR	610,51 EUR	748,35 EUR	886,18 EUR

Zdroj: vlastní zpracování

V Tab. 4.4 jsou výsledky jednotlivých ukazatelů progresivity. Výpočet těchto ukazatelů se nachází v Příloze č. 2. I zde je použit dvojí pohled na daňovou povinnost, indexem 1 jsou taktéž jako v předchozím případě označeny ukazatele progresivity, u nichž je daňová povinnost pouhá daň z příjmů FO, naopak indexem 2 jsou označeny ty ukazatele progresivity, do jejichž daňové povinnosti se započítávají všechny odvody, tedy kromě daně z příjmů i odvody sociálního pojištění a zdravotního pojištění.

Tab. 4.4 Jednotlivé ukazatele progresivity osobní důchodové daně na Slovensku

Ukazatel	0,75xPM-1xPM	1xPM-1,25xPM	1,25xPM-1,5xPM
PAR ₁	$1,28 \times 10^{-4}$	$7,66 \times 10^{-5}$	$5,11 \times 10^{-5}$
PAR ₂	$1,28 \times 10^{-4}$	$7,66 \times 10^{-5}$	$5,11 \times 10^{-5}$
PTO ₁	2,56	1,84	1,58
PTO ₂	1,52	1,34	1,25
PEAT ₁	0,89	0,92	0,93
PEAT ₂	0,87	0,9	0,92

Zdroj: vlastní zpracování

Všechny ukazatele osobní důchodové daně, jak v ČR, tak i na Slovensku vyšly progresivní, i přesto, že v každém výpočtu jednotlivých násobků průměrné mzdy se počítalo s jednotnou sazbou daně, tedy u násobků průměrné mzdy v ČR s 15 % sazbou a v SR se sazbou daně 19 %. Tyto výsledky jsou dané tím, že se sleva na dani či nezdanitelná část ZD s nárůstem důchodu nezvyšuje, ale zůstává na stejné úrovni. Zo vysvětluje, že i když je počítáno s lineární sazbou daně, stále je progresivita daňové povinnosti progresivní, také průměrná sazba daně je progresivní a taktéž je progresivní i progresivita příjmu po zdanění. Lze tedy říci, že s vyšším důchodem odvádí jak český, tak slovenský poplatník poměrově více ze svých zdanitelných příjmů do státního rozpočtu.

4.2 Srovnání zatížení poplatníků

Srovnání zatížení českých a slovenských poplatníků je provedeno na reálném daňovém zatížení a celkovém zatížení, kde jsou započítány kromě daně z příjmů fyzických osob i odvody pojistného na sociální pojištění a zdravotní pojištění. Srovnání je provedeno na několika typech poplatníků pro aktuální rok a také je provedeno zatížení vybraného typu poplatníka v předchozích obdobích.

4.2.1 Srovnání zatížení poplatníků v roce 2013

Srovnání reálného daňového zatížení a celkového zatížení je provedeno u tří druhů poplatníků. Poplatník A uplatňuje pouze základní slevu na poplatníka či nezdanitelnou část ZD na poplatníka. Poplatník B uplatňuje oproti poplatníku A ještě navíc daňové zvýhodnění či daňový bonus na 1 vyživované dítě a nakonec poplatník C uplatňuje slevu na poplatníka či nezdanitelnou část ZD na poplatníka a k tomu také daňové zvýhodnění či daňový bonus na 2 vyživované děti.

Srovnání zatížení poplatníků v roce 2013 pobírajících minimální mzdu

Poplatníci A, B i C pobírají minimální mzdu v národním hospodářství platnou k 1. 1. 2013. V Tab. 4.5 a 4.6 jsou uvedeny výsledky reálného daňového zatížení jednotlivých poplatníků a také celkového zatížení jednotlivých poplatníků, kde jsou započítány kromě odvedené daně z příjmů FO také odvody sociálního a zdravotního pojištění poplatníka. V Grafu 4.1 se nachází grafické znázornění výsledků.

Tab. 4.5 Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C v České republice pobírajících minimální mzdu

Dílčí položky	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	8 000 Kč	8 000 Kč	8 000 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	520 Kč	520 Kč	520 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	360 Kč	360 Kč	360 Kč
Superhrubá mzda	10 720 Kč	10 720 Kč	10 720 Kč
Superhrubá mzda zaokrouhlená	10 800 Kč	10 800 Kč	10 800 Kč
Záloha na daň	1 620 Kč	1 620 Kč	1 620 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na daň po uplatnění slevy	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 117 Kč	2 234 Kč
Daňový bonus po uplatnění zvýhodnění	0 Kč	1 117 Kč	2 234 Kč
Čistá mzda	7 120 Kč	8 237 Kč	9 354 Kč
Reálné daňové zatížení poplatníka	0 %	-13,96 %	-27,92 %
Celkové zatížení poplatníka	11 %	-2,96 %	-16,92 %

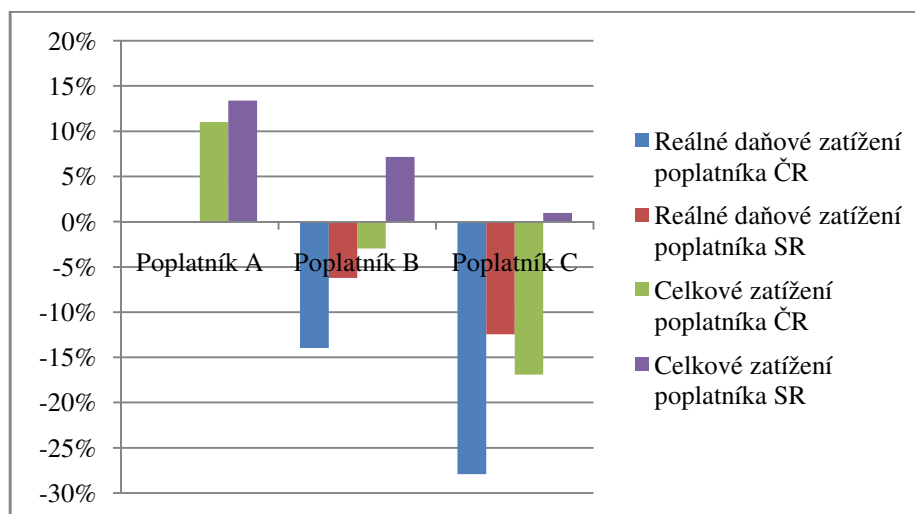
Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.6 Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C na Slovensku pobírajících minimální mzdu

Dílčí položky	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	337,70 EUR	337,70 EUR	337,70 EUR
Sociální pojištění (9,4 %)	31,72 EUR	31,72 EUR	31,72 EUR
Zdravotní pojištění (4 %)	13,50 EUR	13,50 EUR	13,50 EUR
Základ daně	292,48 EUR	292,48 EUR	292,48 EUR
Nezdanitelná část ZD	311,32 EUR	311,32 EUR	311,32 EUR
ZD po odečtu nezdanitelné části ZD	0 EUR	0 EUR	0 EUR
Záloha na daň	0 EUR	0 EUR	0 EUR
Daňový bonus	0 EUR	21,03 EUR	42,06 EUR
Záloha na daň po uplatnění daň. bonusu	0 EUR	-21,03 EUR	-42,06 EUR
Čistá mzda	292,48 EUR	313,51 EUR	334,54 EUR
Reálné daňové zatížení poplatníka	0 %	-6,23 %	-12,45 %
Celkové zatížení poplatníka	13,4 %	7,17 %	0,95 %

Zdroj: vlastní zpracování

Graf. 4.1 Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C v ČR a v SR pobírajících minimální mzdu

Zdroj: vlastní zpracování

Reálné daňové zatížení poplatníka A, tedy poplatníka uplatňujícího základní slevu na poplatníka či nezdanitelnou část ZD na poplatníka, je v obou případech nulové. Celkové zatížení je však vyšší u slovenského poplatníka, neboť v SR je vyšší zatížení odvodů pojistného na sociální pojištění a zdravotní pojištění než v ČR, a to o 2,4 procentních bodů.

U poplatníka B, tedy poplatníka s jedním vyživovaným dítětem, je reálné daňové zatížení v obou případech záporné, tzn. místo toho, aby daň poplatník odvedl, dostane od státu tzv. daňový bonus. Reálné daňové zatížení je nižší u českého poplatníka o 7,73 procentních bodů než u slovenského poplatníka. Je to dáno tím, že daňové zvýhodnění na vyživované dítě uplatňované v ČR je výhodnější, než je tomu u daňového bonusu uplatňovaného na Slovensku. Celkové zatížení slovenské poplatníka B vychází kladné, oproti zápornému celkovému zatížení českého poplatníka, rozdíl v celkovém zatížení mezi těmito poplatníky je 10,13 procentních bodů. Slovenský poplatník je tedy na tom hůře, protože odvádí více pojistného ze své hrubé mzdy a také daňový bonus je poměrově k hrubé mzdě menší než je tomu u českého poplatníka.

I u poplatníka C, tedy u poplatníka s 2 vyživovanými dětmi, je reálné daňové zatížení záporné jak u toho českého tak u toho slovenského. Opět je ale výraznější daňový bonus u českého poplatníka a to o 15,47 procentních bodů. Celkové zatížení je záporné u českého poplatníka, u toho slovenského je nepatrně kladné. Opět je to způsobeno tím, že odvody pojistného jsou vyšší u slovenského poplatníka a také je méně výhodný daňový bonus na vyživované dítě uplatňovaný v SR oproti daňovému zvýhodnění na vyživované dítě, který lze uplatnit v ČR.

Reálné daňové zatížení všech typů poplatníků jak v ČR, tak na v SR je záporné či nulové, ale výhodnější je daleko více v ČR než v SR. Celkové zatížení u bezdětného poplatníka vychází vždy ve výši reálných odvodů pojistného na sociální pojištění a zdravotní pojištění. Celkové zatížení vychází u všech poplatníků mající dítě v ČR záporné, naopak v SR vychází vždy u těchto poplatníků kladné.

Srovnání zatížení poplatníků v roce 2013 pobírajících průměrnou mzdu

Všichni tři poplatníci v tomto případě pobírají průměrnou mzdu v národním hospodářství platnou k 1. 1. 2013. V Tab. 4.7 a 4.8 jsou uvedeny výsledky reálného daňového zatížení jednotlivých poplatníků a také v těchto tabulkách jsou výsledky celkového zatížení poplatníků A, B a C. Grafické znázornění výsledků se nachází v Grafu 4.2.

Tab. 4.7 Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C v České republice pobírajících průměrnou mzdu

Dílčí položky	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	25 884 Kč	25 884 Kč	25 884 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	1 683 Kč	1 683 Kč	1 683 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	1 165 Kč	1 165 Kč	1 165 Kč
Superhrubá mzda	34 685 Kč	34 685 Kč	34 685 Kč
Superhrubá mzda zaokrouhlená	34 700 Kč	34 700 Kč	34 700 Kč
Záloha na daň	5 205 Kč	5 205 Kč	5 205 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na daň po uplatnění slevy	3 135 Kč	3 135 Kč	3 135 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 117 Kč	2 234 Kč
Záloha na daň po uplatnění zvýhodnění	3 135 Kč	2 018 Kč	901 Kč
Čistá mzda	19 901 Kč	21 018 Kč	22 135 Kč
Reálné daňové zatížení poplatníka	12,11 %	7,80 %	3,48 %
Celkové zatížení poplatníka	23,11 %	18,80 %	14,48 %

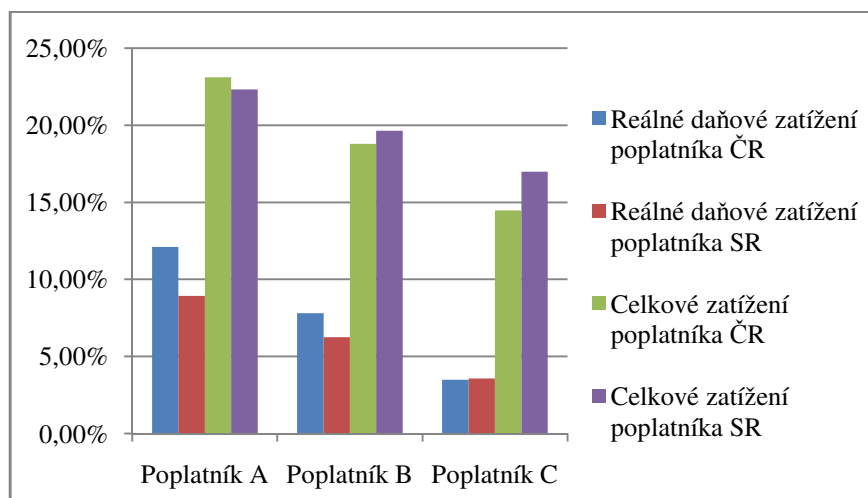
Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.8 Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C na Slovensku pobírajících průměrnou mzdu

Dílčí položky	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	786,00 EUR	786,00 EUR	786,00EUR
Sociální pojištění (9,4 %)	73,88 EUR	73,88 EUR	73,88 EUR
Zdravotní pojištění (4 %)	31,44 EUR	31,44 EUR	31,44 EUR
Základ daně	680,68 EUR	680,68 EUR	680,68 EUR
Nezdanitelná část ZD	311,32 EUR	311,32 EUR	311,32 EUR
ZD po odečtu nezdanitelné části ZD	369,36 EUR	369,36 EUR	539,54 EUR
Záloha na daň	70,17 EUR	70,17 EUR	102,51 EUR
Daňový bonus	0 EUR	21,03 EUR	42,06 EUR
Záloha na daň po uplatnění daň. bonusu	70,17 EUR	49,14 EUR	28,11 EUR
Čistá mzda	610,51 EUR	631,54 EUR	652,57 EUR
Reálné daňové zatížení poplatníka	8,93 %	6,25 %	3,58 %
Celkové zatížení poplatníka	22,33 %	19,65 %	16,98 %

Zdroj: vlastní zpracování

Graf. 4.2 Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C v ČR a v SR pobírajících průměrnou mzdu

Zdroj: vlastní zpracování

U poplatníka A, tedy poplatníka uplatňující pouze základní slevu na poplatníka či pouze nezdanitelnou část ZD na poplatníka, je reálné daňové zatížení i celkové zatížení, tedy zatížení včetně ostatních odvodů, vyšší v ČR než v SR. Reálné daňové zatížení je vyšší o 3,18 procentních bodů, celkové zatížení je však vyšší jen pouze o 0,78 procentních bodů. Vyšší reálné daňové zatížení v ČR je dáno především jiným způsobem výpočtu základu daně, sazba daně na daňovou povinnost nemá až takový vliv, kdybychom totiž porovnávali pouze sazby daně, tak na Slovensku je vyšší sazba o 4 procentní body oproti sazbě daně v ČR. Naproti tomu v SR je poplatník více zatížen odvody zdravotního a sociálního pojištění, proto

rozdíl mezi celkovým zatížením poplatníka A není mezi oběma republikami tak markantní jako se tomu zdá u reálného daňového zatížení.

U poplatníka B, tedy poplatníka uplatňujícího oproti poplatníkovi A ještě daňové zvýhodnění či daňový bonus na 1 vyživované dítě, je reálné daňové zatížení opět vyšší u českého poplatníka než u toho slovenského, ale tento rozdíl už není tak výrazný. Reálné daňové zatížení poplatníka B v ČR je vyšší pouze o 1,55 procentních bodů. Celkové zatížení je však vyšší u slovenského poplatníka B a to nepatrně o 0,85 procentních bodů oproti témuž poplatníkovi v ČR. Změna velikosti rozdílu u reálného daňového zatížení u poplatníka B oproti poplatníkovi A je dána tím, že u poplatníka v ČR je daňové zvýhodnění na vyživované dítě výhodnější, tedy tato sleva je poměrově vyšší k celkovému zdanitelnému příjmu, než je tomu u daňového bonusu na vyživované dítě na Slovensku. Jelikož je zatížení odvodů pojistného na sociální a zdravotní pojištění vyšší v SR než je tomu v ČR, celkové daňové zatížení poplatníka B vychází nepatrně vyšší u slovenského poplatníka.

U poplatníka C, tedy poplatníka uplatňujícího oproti poplatníkovi A navíc daňové zvýhodnění či daňový bonus na 2 vyživované děti, je reálné daňové zatížení i celkové daňové zatížení vyšší u slovenského poplatníka než u toho českého. Reálné daňové zatížení je vyšší u slovenského poplatníka nepatrně, pouze o 0,1 procentního bodu. U celkového zatížení je tento rozdíl výraznější, o 2,5 procentního bodu je vyšší celkové zatížení slovenského poplatníka C než u toho českého. Proč dochází k těmto rozdílům, je již vysvětleno v předcházejícím odstavci, tedy vyšší odvody sociálního a zdravotního pojištění slovenského poplatníka než toho českého.

Reálné daňové zatížení i celkové zatížení poplatníků se tedy jak v ČR, tak i v SR snižuje díky daňovému zvýhodnění či daňovým bonusům na vyživované dítě. Avšak v ČR je toto snížení oproti uplatňování pouze slevy na poplatníka nebo nezdánitelné části ZD na poplatníka výraznější, než je tomu na Slovensku.

Srovnání zatížení poplatníků v roce 2013 pobírajících 5násobek průměrné mzdy

Poplatníci A, B i C v tomto případě pobírají 5násobek průměrné mzdy platné k 1. 1. 2013. V Tab. 4.9a a 4.10a jsou uvedeny výsledky reálného daňového zatížení a celkového zatížení jednotlivých poplatníků k lednu tohoto roku, tj. není překročen limit pro odvod pojištění. Naproti tomu v Tab. 4.9b a 4.10b je tento limit pro odvod pojištění překročen v předcházejících měsících, což ovlivní výsledek reálného daňového zatížení i celkového zatížení poplatníka. Grafické znázornění výsledků se nachází v Grafu 4.3a a 4.3b.

Tab. 4.9a Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C v České republice pobírajících 5násobek průměrné mzdy, limit stanovený pro pojištění není překročen

Dílčí položky	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	129 420 Kč	129 420 Kč	129 420 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	8 413 Kč	8 413 Kč	8 413 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	5 824 Kč	5 824 Kč	5 824 Kč
Superhrubá mzda	173 423 Kč	173 423 Kč	173 423 Kč
Superhrubá mzda zaokrouhlená	173 500 Kč	173 500 Kč	173 500 Kč
Záloha na daň	26 025 Kč	26 025 Kč	26 025 Kč
Solidární příspěvek	1 811 Kč	1 811 Kč	1 811 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na daň po uplatnění slevy	25 766 Kč	25 766 Kč	25 766 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 117 Kč	2 234 Kč
Záloha na daň po uplatnění zvýhodnění	25 766 Kč	24 649 Kč	23 532 Kč
Čistá mzda	89 417 Kč	90 534 Kč	91 651 Kč
Reálné daňové zatížení poplatníka	19,91 %	19,05 %	18,18 %
Celkové zatížení poplatníka	30,91 %	30,05 %	29,18 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.9b Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C v České republice pobírajících 5násobek průměrné mzdy, limit stanovený pro pojištění je překročen

Dílčí položky	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	129 420 Kč	129 420 Kč	129 420 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	5 824 Kč	5 824 Kč	5 824 Kč
Superhrubá mzda	141 068 Kč	141 068 Kč	141 068 Kč
Superhrubá mzda zaokrouhlená	141 100 Kč	141 100 Kč	141 100 Kč
Záloha na daň	21 165 Kč	21 165 Kč	21 165 Kč
Solidární příspěvek	1 811 Kč	1 811 Kč	1 811 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na daň po uplatnění slevy	20 906 Kč	20 906 Kč	20 906 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 117 Kč	2 234 Kč
Záloha na daň po uplatnění zvýhodnění	20 906 Kč	19 789 Kč	18 672 Kč
Čistá mzda	102 690 Kč	103 807 Kč	104 924 Kč
Reálné daňové zatížení poplatníka	16,15 %	15,29 %	14,43 %
Celkové zatížení poplatníka	20,65 %	19,79 %	18,93 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.10a Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C na Slovensku pobírajících 5 násobek průměrné mzdy, limit stanovený pro pojištění není překročen

Dílčí položky	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	3 930,00 EUR	3 930,00 EUR	3 930,00EUR
Sociální pojištění (9,4 %)	369,42 EUR	369,42 EUR	369,42 EUR
Zdravotní pojištění (4 %)	157,20 EUR	157,20 EUR	157,20 EUR
Základ daně	3 403,38 EUR	3 403,38 EUR	3 403,38 EUR
Nezdanitelná část ZD	0 EUR	0 EUR	0 EUR
ZD po odečtu nezdanitelné části ZD	3 403,38 EUR	3 403,38 EUR	3 403,38 EUR
Záloha na daň	678,83 EUR	678,83 EUR	678,83 EUR
Daňový bonus	0 EUR	21,03 EUR	42,06 EUR
Záloha na daň po uplatnění daň. bonusu	678,83 EUR	657,80 EUR	636,77 EUR
Čistá mzda	2 724,55 EUR	2 745,58 EUR	2 766,61 EUR
Reálné daňové zatížení poplatníka	17,27 %	16,74 %	16,20 %
Celkové zatížení poplatníka	30,67 %	30,14 %	29,60 %

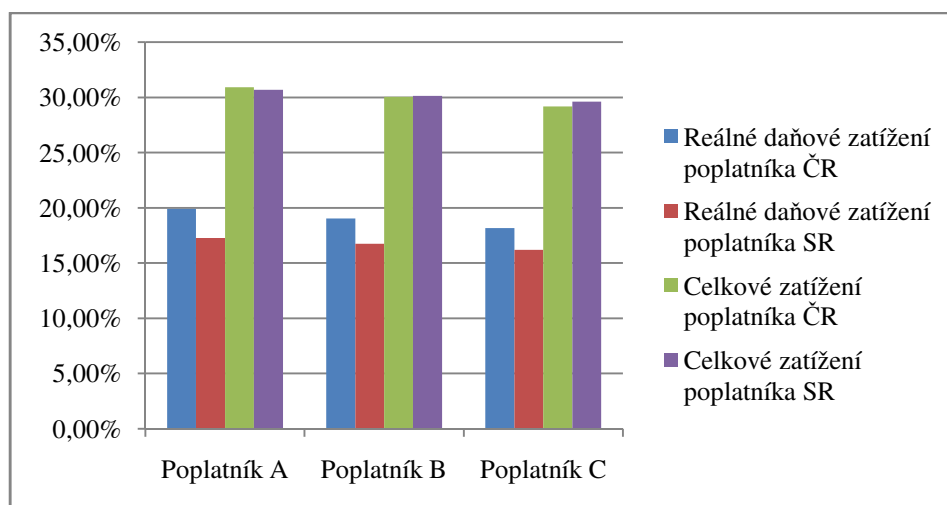
Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.10b Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C na Slovensku pobírajících 5 násobek průměrné mzdy, limit stanovený pro pojištění je překročen

Dílčí položky	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	3 930,00 EUR	3 930,00 EUR	3 930,00EUR
Sociální pojištění (9,4 %)	0 EUR	0 EUR	0 EUR
Zdravotní pojištění (4 %)	0 EUR	0 EUR	0 EUR
Základ daně	3 930,00 EUR	3 930,00 EUR	3 930,00 EUR
Nezdanitelná část ZD	0 EUR	0 EUR	0 EUR
ZD po odečtu nezdanitelné části ZD	3 930,00 EUR	3 930,00 EUR	3 930,00 EUR
Záloha na daň	810,48 EUR	810,48 EUR	810,48 EUR
Daňový bonus	0 EUR	21,03 EUR	42,06 EUR
Záloha na daň po uplatnění daň. bonusu	810,48 EUR	789,45 EUR	768,42 EUR
Čistá mzda	3 119,52 EUR	3 140,55 EUR	3 161,58 EUR
Reálné daňové zatížení poplatníka	20,62 %	20,09 %	20,01 %
Celkové zatížení poplatníka	20,62 %	20,09 %	20,01 %

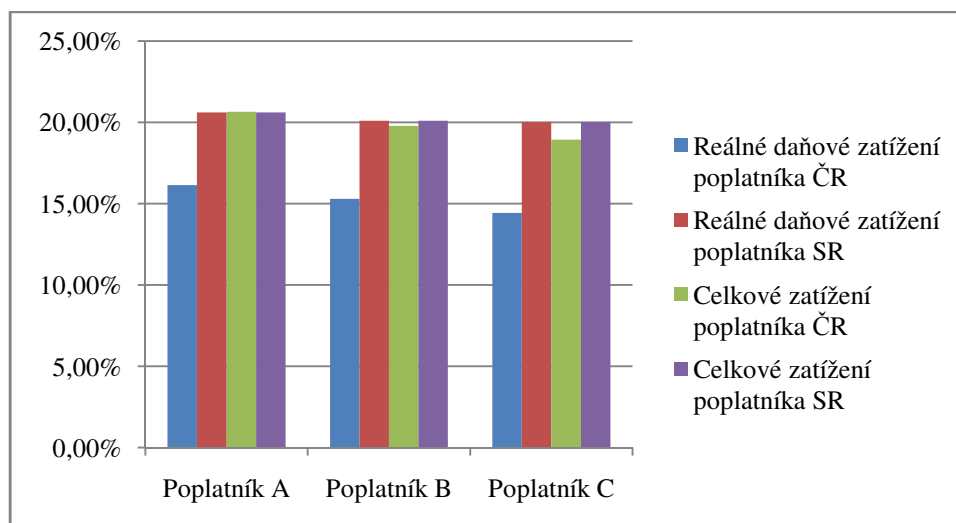
Zdroj: vlastní zpracování

Graf. 4.3a Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C v ČR a v SR pobírajících 5násobek průměrné mzdy, limit pro odvod pojištění není překročen

Zdroj: vlastní zpracování

Graf. 4.3b Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C v ČR a v SR pobírajících 5násobek průměrné mzdy, limit pro odvod pojištění je překročen

Zdroj: vlastní zpracování

Reálné daňové zatížení i celkové zatížení u poplatníka A, u něhož nebyl překročen limit pro odvod pojištění, je vyšší u českého poplatníka, i když celkové zatížení je vyšší jen nepatrně. Naopak reálné daňové zatížení u poplatníka A, u něhož byl překročen limit pro odvod pojištění, je vyšší u slovenského poplatníka, celkové zatížení je na podobné úrovni. U slovenského poplatníka, u něhož byl překročen limit pro odvod pojištění platí, že reálné daňové zatížení se rovná celkovému zatížení. Toto neplatí pro českého poplatníka, neboť není stanoven limit pro odvod pojistného na zdravotní pojištění.

U poplatníka B i C, u něhož nebyl překročen limit pro odvod pojištění, platí totéž co pro poplatníka A, tedy reálné daňové zatížení je vyšší u českého poplatníka, ale nyní je celkové zatížení nepatrně vyšší u toho slovenského. U poplatníka B i C, u něhož byl překročen limit pro odvod pojištění, platí, že reálné daňové zatížení i celkové daňové zatížení je nižší u českého poplatníka.

Způsobené rozdíly mezi reálným daňovým zatížením a celkovým zatížením poplatníků jsou již vysvětleny v předchozím textu. V tomto případě však také hraje roli, že při výpočtu daně je uplatněn v případě českého poplatníka tzv. solidární příspěvek a v případě slovenského poplatníka je uplatněno druhé tarifní pásmo daně. Taktéž u slovenského poplatníka již není možno uplatnění nezdanitelné části ZD na poplatníka.

4.2.2 Srovnání zatížení poplatníků v letech 2000, 2004, 2008, 2012

Srovnání reálného daňového zatížení a celkového zatížení je provedeno na poplatníkově, který uplatňuje základní slevu na poplatníka či nezdanitelnou část ZD na poplatníka a který také uplatňuje daňové zvýhodnění, daňový bonus či nezdanitelnou část ZD na 1 vyživované dítě. V předcházející kapitole se jednalo o poplatníka B. Srovnání je provedeno ve čtyřech obdobích, a to v letech 2000, 2004, 2008 a 2012 a to vždy k průměrné hrubé mzdě k tomu roku, ke kterému je srovnání prováděno. V Tab. 4.11 až 4.14 jsou uvedeny výsledky reálného daňového zatížení i celkového zatížení ve vybraných letech, grafické znázornění se poté nachází v Grafu č. 4.4.

Tab. 4.11 Reálné daňové zatížení a celkové zatížení poplatníka s 1 vyživovaným dítětem pobírajícího průměrnou hrubou mzdou v roce 2000 v ČR a v SR

Dílčí položky	Poplatník ČR	Dílčí položky	Poplatník SR
Hrubá mzda	13 219 Kč	Hrubá mzda	11 430 Sk
Sociální pojištění (8 %)	1 058 Kč	Sociální pojištění (9,4 %)	1 075 Sk
Zdravotní pojištění (4,5 %)	595 Kč	Zdravotní pojištění (4, %)	458 Sk
Základ daně	11 566 Kč	Základ daně	9 897 Sk
Nezdanitelná část ZD poplatník	2 910 Kč	Nezdanitelná část ZD poplatník	3 230 Sk
Nezdanitelná část ZD dítě	1 800 Kč	Nezdanitelná část ZD dítě	950 Sk
Základ daně po odečtení NČZD	6 856 Kč	Základ daně po odečtení NČZD	5 717 Sk
Základ daně zaokrouhlený	6 900 Kč	Základ daně zaokrouhlený	5 800 Sk
Záloha na daň	1 035 Kč	Záloha na daň	696 Sk
Čistá mzda	10 531 Kč	Čistá mzda	9 201 Sk
Reálné daňové zatížení poplatníka	7,83 %	Reálné daňové zatížení poplatníka	6,09 %
Celkové zatížení poplatníka	20,33 %	Celkové zatížení poplatníka	19,50 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.12 Reálné daňové zatížení a celkové zatížení poplatníka s 1 vyživovaným dítětem pobírajícího průměrnou hrubou mzdu v roce 2004 v ČR a v SR

Dílčí položky	Poplatník ČR	Dílčí položky	Poplatník SR
Hrubá mzda	17 466 Kč	Hrubá mzda	15 825 Sk
Sociální pojištění (8 %)	1 398 Kč	Sociální pojištění (9,4 %)	1 488 Sk
Zdravotní pojištění (4,5 %)	786 Kč	Zdravotní pojištění (4 %)	633 Sk
Základ daně	15 282 Kč	Základ daně	13 704 Sk
Nezdanitelná část ZD poplatník	3 170 Kč	Nezdanitelná část ZD	6 7736 Sk
Nezdanitelná část ZD dítě	2 130 Kč	ZD po odečtu NČZD	6 968 Sk
Základ daně po odečtení NČZD	9 982 Kč	Záloha na daň	1 324 Sk
Základ daně zaokrouhlený	10 000 Kč	Daňový bonus	400 Sk
Záloha na daň	1 525 Kč	Záloha na daň po uplatnění bonusu	924 Sk
Čistá mzda	13 757 Kč	Čistá mzda	12 780 Sk
Reálné daňové zatížení poplatníka	8,73 %	Reálné daňové zatížení poplatníka	5,84 %
Celkové zatížení poplatníka	21,24 %	Celkové zatížení poplatníka	19,24 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.13 Reálné daňové zatížení a celkové zatížení poplatníka s 1 vyživovaným dítětem pobírajícího průměrnou hrubou mzdu v roce 2008 v ČR a v SR

Dílčí položky	Poplatník ČR	Dílčí položky	Poplatník SR
Hrubá mzda	22 592 Kč	Hrubá mzda	21 782 Sk
Sociální pojištění (8 %)	1 808 Kč	Sociální pojištění (9,4 %)	2 048 Sk
Zdravotní pojištění (4,5 %)	1 017 Kč	Zdravotní pojištění (4 %)	872 Sk
Superhrubá mzda	30 500 Kč	Základ daně	18 862 Sk
Superhrubá mzda zaokrouhlená	30 500 Kč	Nezdanitelná část ZD	8 208 Sk
Záloha na daň	4 575 Kč	ZD po odečtu NČZD	10 654 Sk
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	Záloha na daň	2 024 Sk
Záloha na daň po uplatnění slevy	2 505 Kč	Daňový bonus	555 Sk
Daňové zvýhodnění	890 Kč	Záloha na daň po uplatnění bonusu	1 469 Sk
Záloha na daň po uplatnění zvýhodnění	1 615 Kč	Čistá mzda	17 393 Sk
Čistá mzda	18 152 Kč		
Reálné daňové zatížení poplatníka	7,15 %	Reálné daňové zatížení poplatníka	6,74 %
Celkové zatížení poplatníka	19,65 %	Celkové zatížení poplatníka	20,14 %

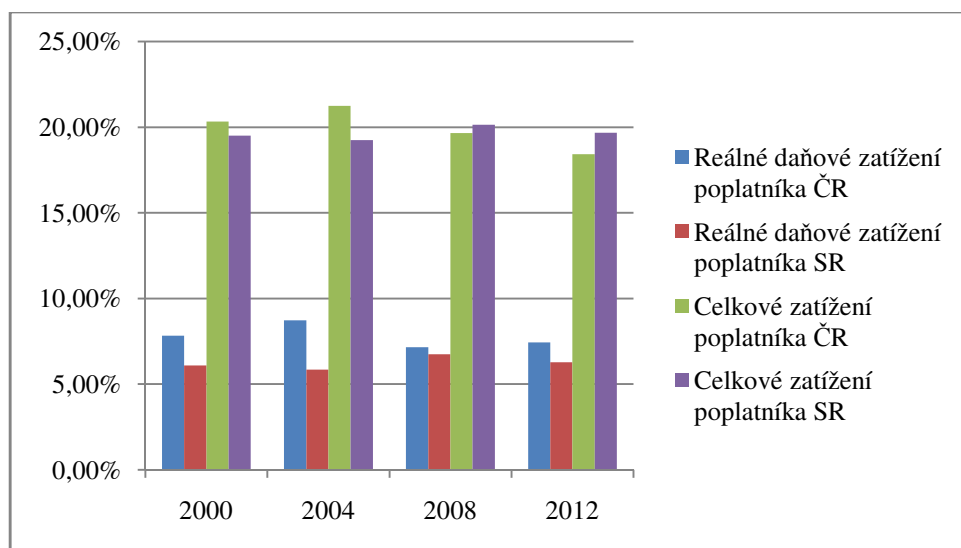
Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.14 Reálné daňové zatížení a celkové zatížení poplatníka s 1 vyživovaným dítětem pobírajícího průměrnou hrubou mzdu v roce 2012 v ČR a v SR

Dílčí položky	Poplatník ČR	Dílčí položky	Poplatník SR
Hrubá mzda	25 137 Kč	Hrubá mzda	769 EUR
Sociální pojištění (6,5 %)	1 634 Kč	Sociální pojištění (9,4 %)	72,28 EUR
Zdravotní pojištění (4,5 %)	1 132 Kč	Zdravotní pojištění (4 %)	30,76 EUR
Superhrubá mzda	33 685 Kč	Základ daně	665,96 EUR
Superhrubá mzda zaokrouhlená	33 700 Kč	Nezdanitelná část ZD	303,72 EUR
Záloha na daň	5 055 Kč	ZD po odečtu NČZD	362,24 EUR
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	Záloha na daň	68,82 EUR
Záloha na daň po uplatnění slevy	2 985 Kč	Daňový bonus	20,51 EUR
Daňové zvýhodnění	1 117 Kč	Záloha na daň po uplatnění bonusu	48,31 EUR
Záloha na daň po uplatnění zvýhodnění	1 868 Kč	Čistá mzda	617,65 EUR
Čistá mzda	20 503 Kč		
Reálné daňové zatížení poplatníka	7,43 %	Reálné daňové zatížení poplatníka	6,28%
Celkové zatížení poplatníka	18,43 %	Celkové zatížení poplatníka	19,68%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf. 4.4 Reálné daňové zatížení a celkové zatížení poplatníka s jedním vyživovaným dítětem pobírajícího průměrnou mzdu v roce 2000, 2004, 2008 a 2012 v ČR a v SR

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2000 bylo reálné daňové zatížení i celkové zatížení poplatníka vyšší u českého poplatníka. Reálné daňové zatížení poplatníka v uvedeném případě bylo o 1,74 procentního bodu vyšší než u toho slovenského. I celkové zatížení poplatníka je vyšší v ČR, ale již pouze o 0,83 procentního bodu, tedy již v roce 2000 platilo, že slovenský poplatník je více zatížen odvody sociálního a zdravotního pojištění než ten český.

V roce 2004 je výraznější rozdíl mezi reálným daňovým zatížením i celkovým zatížením českého a slovenského poplatníka. Od roku 2004 proběhla na Slovensku daňová reforma, která mimo jiné způsobila jinou formu výpočtu daně z příjmů FO. Na reálné daňové zatížení i celkové zatížení uvedeného poplatníka to však nemělo oproti roku 2000 téměř žádný vliv. Výsledky obou zatížení, jak v roce 2000 tak 2004 jsou podobné, lišící se o pár desetin. Naopak v ČR byla část hrubého příjmu uvedeného poplatníka zdaňována již v druhém pásmu progresivní sazby daně, proto je reálné daňové zátěží i celkové zatížení vyšší téměř o 1 procentní bod oproti roku 2000 v ČR.

V roce 2008 se uplatňuje v ČR jiný způsob výpočtu daně z příjmů FO, základ daně tvoří tzv. superhrubá mzda a uplatňuje se lineární sazba daně ve výši 15 %. Tento jiný způsob výpočtu vedl ke snížení reálného daňového zatížení a tedy i celkového zatížení poplatníka pobírajícího průměrnou mzdu s jedním dítětem oproti roků 2000 i 2004. Reálné daňové zatížení je v roce 2008 vyšší u českého poplatníka o 0,41 procentního bodu oproti slovenskému poplatníkovi. Slovenský poplatník je však více celkově zatížen než ten český, a to o 0,49 procentního bodu. Opět tedy platí, že slovenský poplatník je více zatížen pojistným na sociální a zdravotní pojištění než ten český.

V roce 2012 obdobně jako v roce 2008 je reálné daňové zatížení nepatrně vyšší v ČR, ale celkové zatížení poplatníka už je naopak vyšší u toho slovenského. Reálné daňové zatížení slovenského poplatníka je nižší o 1,15 procentních bodů oproti reálnému daňovému zatížení českého poplatníka. Celkové zatížení slovenského poplatníka je však již o 1,25 procentního bodu vyšší než u českého poplatníka. Vyšší rozdíl mezi celkovým zatížením slovenského a českého poplatníka v roce 2012 a tímtéž rozdílem v roce 2008 je daný také tím, že oproti roku 2008 se v roce 2012 uplatňuje nižší odvod na sociální pojištění, a to z odvodu 8 % hrubé mzdy na 6,5 % z hrubé mzdy.

Na srovnání let 2000, 2004, 2008 a 2012 u vybraného typu poplatníka pobírajícího průměrnou hrubou mzdu k danému roku je patrné, že se nikterak výrazně nemění reálné daňové zatížení ani celkové zatížení poplatníka jak českého tak i slovenského a to ani se změnou výpočtu daňové povinnosti. U českého poplatníka se od roku 2004 nepatrně snižuje celkové zatížení poplatníka, příčinou je změna výpočtu daňové povinnosti a také to, že v roce 2012 je nižší odvod pojištění než v letech předcházejících. Rozdíl mezi rokem 2012 a 2004 v celkovém zatížení českého poplatníka činí 2,81 procentních bodů. U slovenského poplatníka je rozdíl jak v reálném daňovém zatížení, tak i v celkovém zatížení ještě méně

patrný než u toho českého, a to i mezi lety 2000 a 2004, kdy v roce 2004 proběhla daňová reforma a s ní spojená i změna způsobu výpočtu daňové povinnosti.

4.3 Daň z příjmů fyzických osob jako příjem státního rozpočtu

Vybraná daň z příjmů fyzických osob je jak v České republice, tak i na Slovensku příjmem státního rozpočtu, tedy alespoň určitá část z celkové vybrané DPFO.

4.3.1 Daň z příjmů fyzických osob jako příjem českého státního rozpočtu

V Tab. 4.15 jsou uvedeny příjmy z daně z příjmů fyzických osob do státního rozpočtu a to vzhledem k daňovým příjmům státního rozpočtu a také vzhledem k celkovým příjmům státního rozpočtu a to v letech 2002 až 2011 v ČR. Tyto údaje jsou následně graficky zpracovány v Grafech 4.5 a 4.6.

Tab. 4.15 Vybrané příjmy státního rozpočtu České republiky v letech 2002 až 2011 v tisících Kč

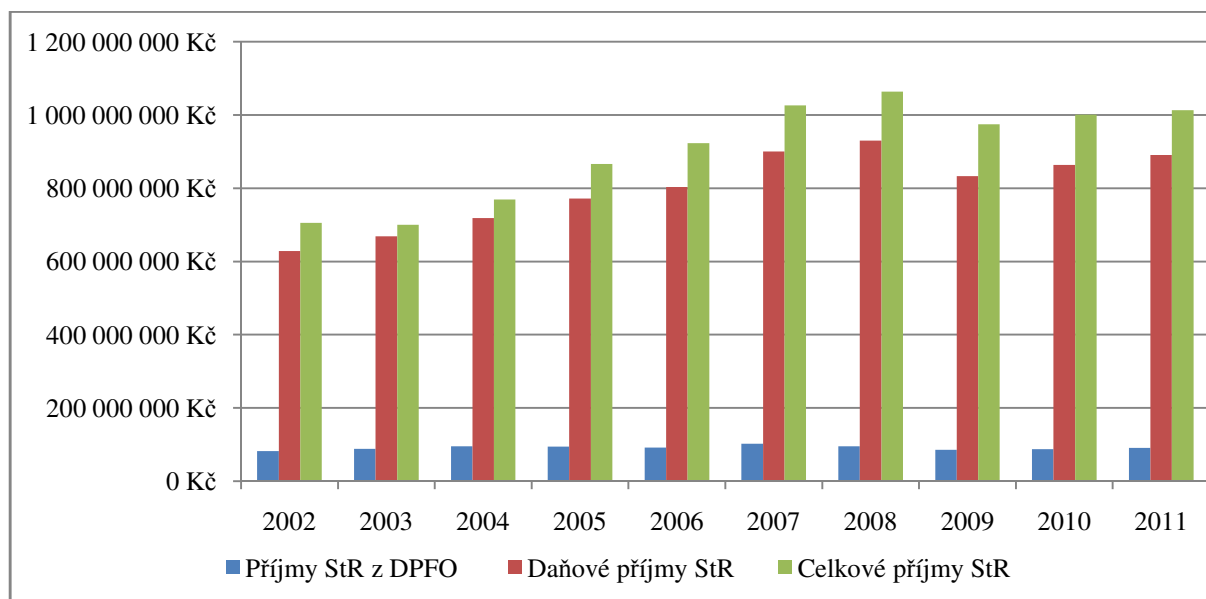
Druhy příjmů StR	2002	2003	2004	2005
Příjmy StR z DPFO	82 110 268,00 Kč	88 629 001,00 Kč	95 209 403,00 Kč	94 772 824,00 Kč
Daňové příjmy StR	628 031 680,35 Kč	668 320 899,42 Kč	717 998 417,89 Kč	771 616 552,30 Kč
Celkové příjmy StR	704 967 067,69 Kč	699 665 054,27 Kč	769 207 444,29 Kč	866 460 160,66 Kč
DPFO/daňové příjmy	13,07 %	13,26 %	13,26 %	12,28 %
DPFO/celkové příjmy	11,65 %	12,67 %	12,38 %	10,94 %

Druhy příjmů StR	2006	2007	2008	2009
Příjmy StR z DPFO	91 590 741,00 Kč	102 136 915,39 Kč	94 956 575,03 Kč	85 651 044,74 Kč
Daňové příjmy StR	802 894 523,08 Kč	900 648 176,10 Kč	929 894 601,57 Kč	833 221 081,24 Kč
Celkové příjmy StR	923 059 937,99 Kč	1 025 882 854,22 Kč	1 063 941 031,50 Kč	974 614 682,32 Kč
DPFO/daňové příjmy	11,41 %	11,34 %	10,21 %	10,28 %
DPFO/celkové příjmy	9,92 %	9,96 %	8,92 %	8,79 %

Druhy příjmů StR	2010	2011
Příjmy StR z DPFO	87 489 125,30 Kč	90 613 913,31 Kč
Daňové příjmy StR	863 859 198,99 Kč	890 250 033,52 Kč
Celkové příjmy StR	1 000 377 095,28 Kč	1 012 755 373,19 Kč
DPFO/daňové příjmy	10,13 %	10,18 %
DPFO/celkové příjmy	8,75 %	8,95 %

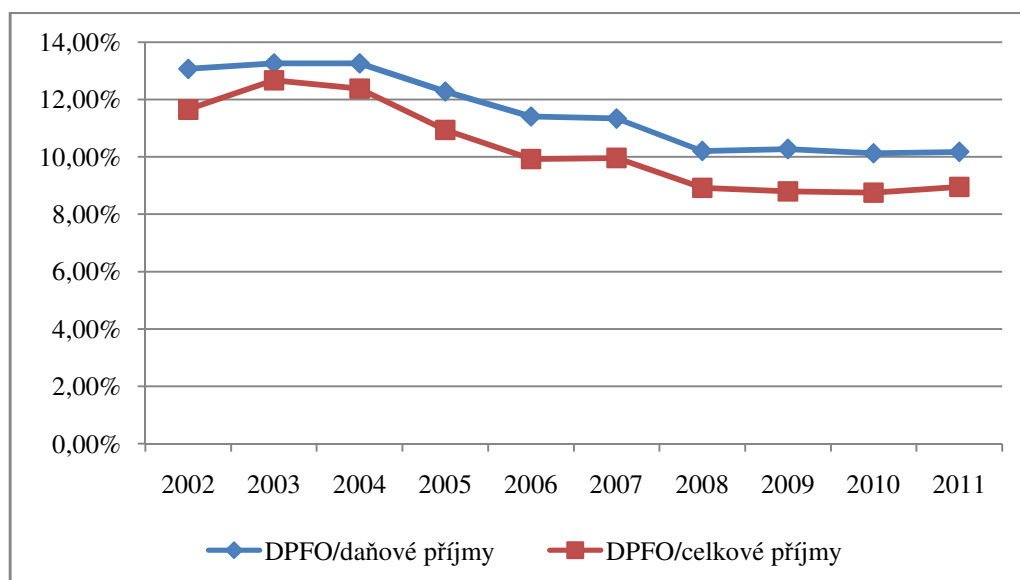
Zdroj: vlastní zpracování vycházející z údajů státního závěrečného účtu ČR k danému roku

Graf 4.5 Vývoj vybraných druhů příjmů státního rozpočtu České republiky v letech 2002 až 2011 v tisících Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4.6 Vývoj poměru příjmů z DPFO, který je příjmem státního rozpočtu vzhledem k daňovým příjmům státního rozpočtu a také vzhledem k celkovým příjmům státního rozpočtu v letech 2002 až 2011

Zdroj: vlastní zpracování

Na Grafu 4.5 je patrné, že i když se v průběhu let zvyšovaly daňové příjmy státního rozpočtu i celkové příjmy státního rozpočtu, příjmy státního rozpočtu vybrané z daně z příjmů fyzických osob v průběhu let zůstaly téměř na stejné úrovni. Totéž vyplývá i z Grafu 4.6, na kterém je názorně vidět snižující se poměr DPFO k celkovým daňovým příjmům státního rozpočtu a také snižující se poměr DPFO k celkovým příjmům státního rozpočtu do roku

2008 a od tohoto roku spíše konstantní poměr DPFO k daňovým příjmům státního rozpočtu i k celkovým příjmům státního rozpočtu.

4.3.2 Daň z příjmů fyzických osob jako příjem slovenského státního rozpočtu

Obdobně jako v Tab. 4.15 jsou v Tab. 4.16 uvedeny příjmy z daně z příjmů fyzických osob do státního rozpočtu vzhledem k daňovým příjmům státního rozpočtu a také vzhledem k celkovým příjmům státního rozpočtu SR. Tyto údaje jsou následně graficky zpracovány v Grafech 4.7a, 4.7b a 4.8.

Tab. 4.16 Vybrané příjmy státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2002 až 2011 v tisících SK či v tisících EUR

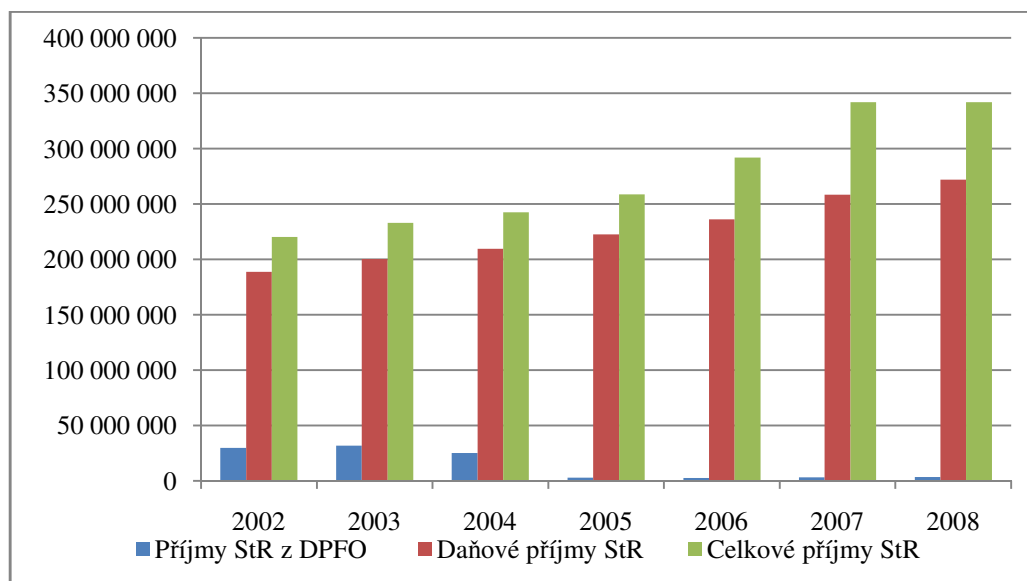
Druhy příjmů StR	2002	2003	2004	2005
Příjmy StR z DPFO	29 826 831,00 Sk	31 892 211,00 Sk	25 253 411,00 Sk	2 792 773,00 Sk
Daňové příjmy StR	188 844 418,00 Sk	200 150 055,00 Sk	209 458 548,00 Sk	222 573 644,00 Sk
Celkové příjmy StR	220 361 878,00 Sk	233 071 123,00 Sk	242 444 434,00 Sk	258 693 980,00 Sk
DPFO/daňové příjmy	15,79 %	15,93 %	12,06 %	1,25 %
DPFO/celkové příjmy	13,54 %	13,68 %	10,42 %	1,08 %

Druhy příjmů StR	2006	2007	2008	2009
Příjmy StR z DPFO	2 586 073,00 Sk	3 308 793,00 Sk	3 552 626,00 Sk	28 252,00 EUR
Daňové příjmy StR	236 267 866,00 Sk	258 238 988,00 Sk	271 850 391,00 Sk	8 024 303,00 EUR
Celkové příjmy StR	291 997 006,00 Sk	322 220 019,00 Sk	342 003 203,00 Sk	10 540 796,00 EUR
DPFO/daňové příjmy	1,09 %	1,28 %	1,31 %	0,35 %
DPFO/celkové příjmy	0,89 %	1,03 %	1,04 %	0,27 %

Druhy příjmů StR	2010	2011
Příjmy StR z DPFO	134 357,00 EUR	106 803,00 EUR
Daňové příjmy StR	7 962 242,00 EUR	8 700 097,00 EUR
Celkové příjmy StR	10 900 863,00 EUR	12 002 326,00 EUR
DPFO/daňové příjmy	1,69 %	1,23 %
DPFO/celkové příjmy	1,23 %	0,89 %

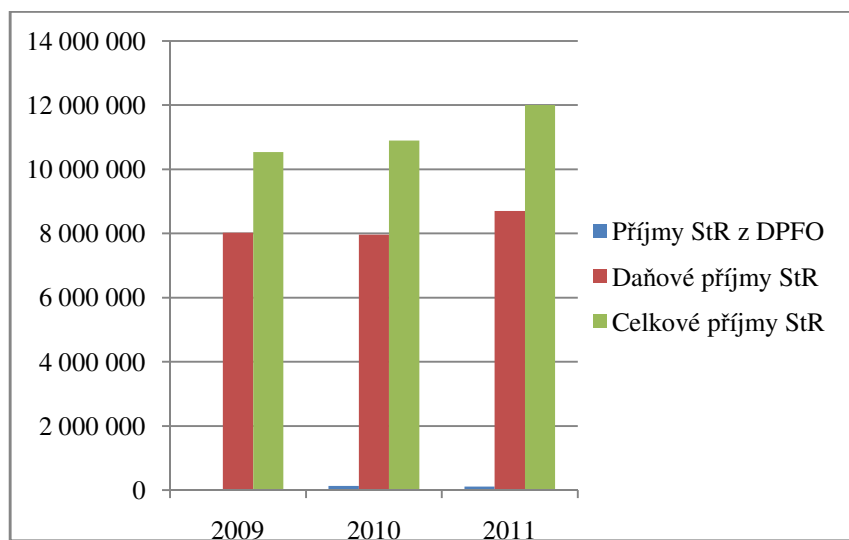
Zdroj: vlastní zpracování vycházející z údajů státního závěrečného účtu SR k danému roku

Graf 4.7a Vývoj vybraných druhů příjmů státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2002 až 2008 v tisících Sk

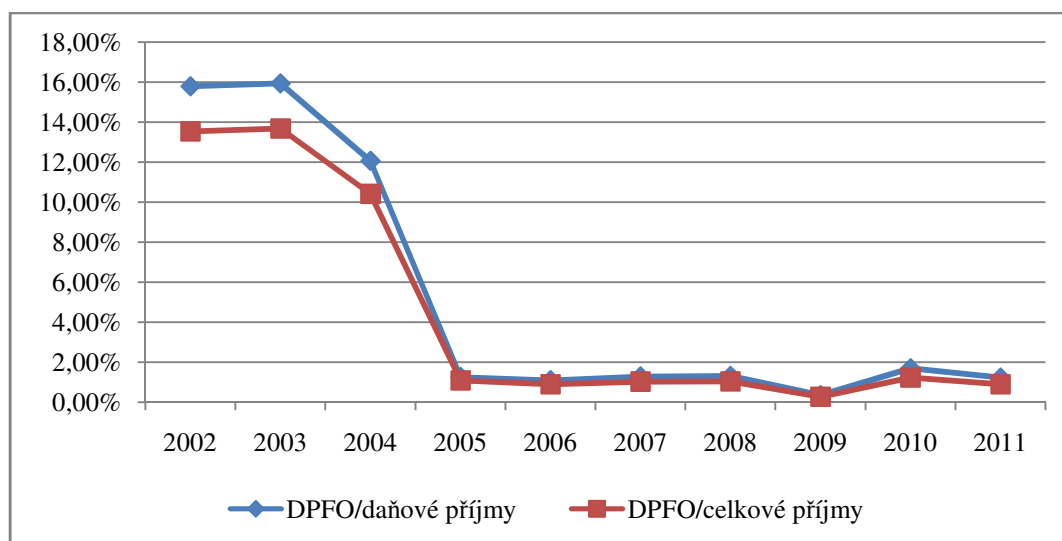
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4.7b Vývoj vybraných druhů příjmů státního rozpočtu Slovenské republiky v letech 2009 až 2011 v tisících EUR

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4.8 Vývoj poměru příjmů z DPFO, který je příjmem státního rozpočtu vzhledem k daňovým příjmům státního rozpočtu a také vzhledem k celkovým příjmům státního rozpočtu v letech 2002 až 2011

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 4.7a i 4.8 je patrný výrazný skok v příjmech státního rozpočtu získaných z daně z příjmů fyzických osob mezi roky 2004 a 2005. Tento rozdíl je způsobený tím, že nově od roku 2005 více než 90 % příjmů získaných z vybrané daně z příjmů fyzických osob plyne do rozpočtů obcí a do rozpočtů územních samosprávních celků, do státního rozpočtu plyne tedy okolo 10 % příjmů získaných z vybrané DPFO.

Z grafu je také patrné, že i když se zvyšovaly jak celkové příjmy státního rozpočtu, tak i daňové příjmy státního rozpočtu, příjmy z DPFO do státního rozpočtu od roku 2005 zůstávaly na podobné úrovni a příliš se neměnily. Výjimku tvoří rok 2009, u kterého je nižší poměr DPFO k daňovým příjmům státního rozpočtu, tak také k celkovým příjmům státního rozpočtu. V ostatních případech se od roku změny nastalé v roce 2005 poměr DPFO k daňovým příjmům státního rozpočtu pohyboval povětšinou okolo 1,2 % a poměr DPFO k celkovým příjmům státního rozpočtu se pohyboval plus mínus 1 %.

4.4 Srovnání české a slovenské právní úpravy daně z příjmů fyzických osob

Poplatníky DPFO jsou fyzické osoby a tyto poplatníky dělí jak český, tak slovenský zákon na dvě skupiny, a to na poplatníky s neomezenou daňovou povinností a na poplatníky s omezenou daňovou povinností.

Předmět daně z příjmů fyzických osob tvoří různé druhy příjmů, jejichž výčet je obdobný v obou republikách. Příjmy tvořící předmět daně dělíme do dílčích základů daně

a počet těchto DZD je rozdílný. V legislativní úpravě ČR je vymezeno těchto dílčích základů 5, naopak ve slovenské úpravě zákona jich nalezneme o jeden méně, čili 4. Součet těchto DZD tvoří základ daně z příjmů fyzických osob.

Největší rozdíl najdeme při tvorbě prvního dílčího základu daně, tedy základu daně, které tvoří převážně příjmy ze závislé činnosti. V ČR tvoří tento základ tzv. superhrubá mzda, tedy hrubý příjem zaměstnance je navýšen o sociální pojištění a zdravotní pojištění, které je za zaměstnance povinen platit zaměstnavatel. Dle slovenské úpravy tento dílčí základ daně tvoří hrubý příjem zaměstnance, od kterého se odečítá odvedené sociální pojištění a zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem. Tvorba ostatních DZD je obdobná v obou republikách. Od téměř většiny příjmů je umožněno odečíst výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení nebo se v také v některých případech mohou uplatnit tzv. paušální výdaje neboli výdaje procentem z příjmů.

V obou právních úpravách zákona jsou vymezeny určité druhy příjmů, které nejsou předmětem DPFO a také jsou vymezeny příjmy, které jsou od této daně osvobozeny. Výčet těchto příjmů je v některých případech obdobný, některé se naopak liší. Zdaňovacím obdobím je v obou případech kalendářní rok.

Sazba daně je v české úpravě lineární ve výši 15 % a také se zde nachází tzv. solidární zvýšení daně ve výši 7 % z určitého nadlimitního příjmu. Slovenská sazba daně je progresivní, a to ve výši 19 % do určitého příjmu a ve výši 25 % nad tento příjem.

Nezdanitelné části základu daně dle slovenských předpisů tvoří dvě položky, a to nezdanitelná část ZD na poplatníka a také nezdanitelná část ZD na manželku. Výše této nezdanitelné části se s výší příjmů snižuje. V české právní úpravě tvoří nezdanitelnou část ZD výčet mnoha položek od hodnoty darů, přes výši úroků až po zaplacené pojistné a jiné.

Sleva na dani se nachází pouze v českém zákoně o dani z příjmů. Od daně lze tedy odečíst slevu na poplatníka, slevu na manželku, slevu na poplatníka, který pobírá invalidní důchod, slevu pro držitele průkazu ZTP/P a také slevu na studenta. Výše těchto slev je neměnná vzhledem k výši příjmů.

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě si lze odečíst od daně dle českých právních předpisů, daňový bonus na vyživované dítě si naopak od daně lze odečíst dle těch slovenských. V obou případech je pevně stanovená částka za každé vyživované dítě žijící s poplatníkem v jedné domácnosti, dle slovenských předpisů je však vyživovaným dítětem pouze dítě do 19 let věku, a to i tehdy, když se soustavně připravuje na budoucí povolání

studiem. Dle české úpravy je vyživovaným dítětem dítě do 26 let věku, v případě doktorského studia do 28 let věku, pokud se soustavně připravuje studiem na budoucí povolání.

Sociální pojištění a zdravotní pojištění sice neupravují zákony o dani z příjmů české ani slovenské, ale s těmito zákony úzce souvisí. Sociální zabezpečení v ČR tvoří pojistné na důchodové pojištění, pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Sociální pojištění na Slovensku tvoří pojistné na nemocenské pojištění, na starobní pojištění, na invalidní pojištění, na úrazové pojištění, na garanční pojištění, na pojištění v nezaměstnanosti a také pojistné do rezervního fondu stability. Sazby pojistného se v obou republikách liší podle typu poplatníka pojistného. Zdravotní pojištění ČR i SR je povinné pro všechny občany, výše sazby se taktéž liší dle poplatníka pojistného.

4.5 Návrh zdanění příjmů fyzických osob v České republice

Jak zdanit příjmy fyzických osob v České republice? Dle mého názoru, by se mělo postupně snižovat zatížení prostřednictvím přímých daní, tedy i daně z příjmů FO, a mělo by se přecházet k vybírání daní prostřednictvím nepřímých daní. Dříve byl tento trend patrný i v ČR, ale v současné době již není tak zřejmý. Dokazuje to např. zavedení solidárního příspěvku, zrušení limitu pro odvod zdravotního pojištění, zavedení limitů u využívání výdajů procentem z příjmů, omezení využití slev apod.

Základ daně by se v tomto návrhu měl tvořit pouze z hrubé mzdy, jak je tomu i v tzv. daňové reformě, nikoliv jak je tomu nyní, kdy základ daně tvoří superhrubá mzda. Pokud je základem daně superhrubá mzda, jsou zde zvýhodněni poplatníci, kteří dosáhli příjmů nad limit stanovený pro pojištění.

Limit, který je zaveden pro poplatníky, kteří využívají místo skutečných výdajů výdaje procentem z příjmů, by se zrušil, ale výdajová procenta by se snížila. Výdajový paušál 80 % u zemědělské výroby a řemeslných činností by se neměnil, ale ostatní výdajové paušály by se snížily o 10 procentních bodů, tedy z 60 % na 50 % u příjmů z ostatních živností a ze 40 % na 30 % z příjmů z jiného podnikání apod.

Možnost uplatnění určitých nezdanitelných částí základu daně by se neměnila, některé by se však zrušily. Zůstala by např. možnost uplatnění těchto nezdanitelných částí ZD, jako jsou např. dary, a to možnost odpočtu až do výše 15 % ze ZD, dále pak možnost odpočtů úroků z hypotečních úvěrů a podobných úvěrů na bydlení, přičemž limit úroků, které by si mohl poplatník v jednom zdaňovacím období odečíst, by činil 250 000 Kč, dále také možnost

odečtu příspěvku na penzijní připojištění a také pojistného na soukromé životní pojištění, u něhož by limit činil v jednom zdaňovacím období maximálně 18 000 Kč. Zrušila by se však nezdanitelná část ZD v podobě členského příspěvku v odborové organizaci a také v podobě úhrady zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání.

Sazba daně by dle tohoto návrhu měla být lineární ve výši 19 %, neboť zvyšování daňového zatížení prostřednictvím progresivního zdanění dle mého není vhodné.

Všechny typy slev na dani by zůstaly zachovány, ale změnila by se jejich výše a to s ohledem na to, aby se nezvýšilo zatížení poplatníků. Nárok na tyto slevy by měli všichni poplatníci při splnění podmínek, určitá výše výdělku by nezapříčiňovala zánik možnosti uplatnění slevy, jak je tomu v tzv. daňové reformě. Základní slevu na poplatníka by dle mého návrhu činila 21 000 Kč, tedy měsíčně ve výši 1 750 Kč, v této výši by byla i sleva na manželku. Sleva pro invaliditu prvního a druhého stupně by byla 1 800 Kč (měsíčně 150 Kč), a sleva pro invaliditu třetího stupně ve výši 3 600 Kč (měsíčně 300 Kč). Sleva pro držitele průkazu ZTP/P by činila 13 200 Kč (měsíčně 1 100 Kč). Sleva na studenta by byla ve výši 3 000 Kč (měsíčně 250 Kč).

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě by mělo činit 13 200 Kč (měsíčně 1 100 Kč).

Jak se projeví tento návrh na reálném daňovém zatížení a celkovém daňovém zatížení, je ukázáno v Tab. 4.17, 4.18, 4.19a a 4.19b na typech poplatníka A, B a C.

Tab. 4.17 Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C v České republice dle návrhu pobírajících minimální mzdu platnou pro rok 2013

Dílčí položky	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	8 000 Kč	8 000 Kč	8 000 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	520 Kč	520 Kč	520 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	360 Kč	360 Kč	360 Kč
Základ daně	8 000 Kč	8 000 Kč	8 000 Kč
Základ daně zaokrouhlený	8 000 Kč	8 000 Kč	8 000 Kč
Záloha na daň	1 520 Kč	1 520 Kč	1 520 Kč
Sleva na poplatníka	1 750 Kč	1 750 Kč	1 750 Kč
Záloha na daň po uplatnění slevy	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 100 Kč	1 100 Kč
Daňový bonus po uplatnění zvýhodnění	0 Kč	1 100 Kč	2 200 Kč
Čistá mzda	7 120 Kč	8 220 Kč	9 320 Kč
Reálné daňové zatížení poplatníka	0 %	-13,75 %	-27,50 %
Celkové zatížení poplatníka	11 %	-2,75 %	-16,50 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.18 Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C v České republice dle návrhu pobírajících průměrnou mzdu platnou pro rok 2013

Dílčí položky	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	25 884 Kč	25 884 Kč	25 884 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	1 683 Kč	1 683 Kč	1 683 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	1 165 Kč	1 165 Kč	1 165 Kč
Základ daně	25 884 Kč	25 884 Kč	25 884 Kč
Základ daně zaokrouhlený	25 800 Kč	25 800 Kč	25 800 Kč
Záloha na daň	4 902 Kč	4 902 Kč	4 902 Kč
Sleva na poplatníka	1 750 Kč	1 750 Kč	1 750 Kč
Záloha na daň po uplatnění slevy	3 152 Kč	3 152 Kč	3 152 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 100 Kč	2 200 Kč
Záloha na daň po uplatnění zvýhodnění	3 152 Kč	2 052 Kč	952 Kč
Čistá mzda	19 884 Kč	20 984 Kč	22 084 Kč
Reálné daňové zatížení poplatníka	12,18 %	7,93 %	3,68 %
Celkové zatížení poplatníka	23,18 %	18,93 %	14,68 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.19a Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C v České republice dle návrhu pobírajících 5násobek průměrné mzdy platný pro rok 2013, limit stanovený pro pojištění není překročen

Dílčí položky	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	129 420 Kč	129 420 Kč	129 420 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	8 413 Kč	8 413 Kč	8 413 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	5 824 Kč	5 824 Kč	5 824 Kč
Základ daně	129 420 Kč	129 420 Kč	129 420 Kč
Základ daně zaokrouhlený	129 400 Kč	129 400 Kč	129 400 Kč
Záloha na daň	24 586 Kč	24 586 Kč	24 586 Kč
Sleva na poplatníka	1 750 Kč	1 750 Kč	1 750 Kč
Záloha na daň po uplatnění slevy	22 836 Kč	22 836 Kč	22 836 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 100 Kč	2 200 Kč
Záloha na daň po uplatnění zvýhodnění	22 836 Kč	21 736 Kč	20 636 Kč
Čistá mzda	92 347 Kč	93 447 Kč	94 547 Kč
Reálné daňové zatížení poplatníka	17,64 %	16,79 %	15,94 %
Celkové zatížení poplatníka	28,64 %	27,79 %	26,94 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.19b Reálné daňové zatížení poplatníků A, B, C a celkové zatížení poplatníků A, B, C v České republice dle návrhu pobírajících 5násobek průměrné mzdy platný pro rok 2013, limit stanovený pro pojištění je překročen

Dílčí položky	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	129 420 Kč	129 420 Kč	129 420 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	5 824 Kč	5 824 Kč	5 824 Kč
Základ daně	129 420 Kč	129 420 Kč	129 420 Kč
Základ daně zaokrouhlený	129 400 Kč	129 400 Kč	129 400 Kč
Záloha na daň	24 586 Kč	24 586 Kč	24 586 Kč
Sleva na poplatníka	1 750 Kč	1 750 Kč	1 750 Kč
Záloha na daň po uplatnění slevy	22 836 Kč	22 836 Kč	22 836 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 100 Kč	2 200 Kč
Záloha na daň po uplatnění zvýhodnění	22 836 Kč	21 736 Kč	20 636 Kč
Čistá mzda	100 760 Kč	101 860 Kč	94 547 Kč
Reálné daňové zatížení poplatníka	17,64 %	16,79 %	15,94 %
Celkové zatížení poplatníka	22,14 %	21,29 %	20,44 %

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud porovnáme výše uvedené výsledky reálného daňového zatížení i celkového zatížení poplatníka s výsledky uvedené v kapitole 4.2.1, ve které se nacházejí výsledky dle současné právní úpravy, vychází tyto výsledky téměř totožné. Výsledky se výrazněji liší pouze u poplatníka, který pobírá 5násobek průměrné mzdy, tento rozdíl jednak zapříčiňuje solidární příspěvek u poplatníka, u něhož limit pro pojištění není překročen a také změna základu daně u poplatníka, u něhož byl limit pro pojištění překročen.

5 Závěr

Cílem této diplomové práce byla analýza daně z příjmů fyzických osob České republiky a Slovenské republiky a tento cíl se podařilo naplnit.

Pokud analýzu provedeme na srovnání reálného daňového zatížení určitých typech poplatníků, zpravidla vychází, že toto reálné daňové zatížení je vyšší v České republice, ale s využitím daňového zvýhodnění či daňového bonusu na vyživované dítě se reálné daňové zatížení ČR a SR k sobě přibližují. Celkově zatížení poplatníků však vychází zpravidla vyšší u slovenských poplatníků.

Z diplomové práce vyplývá, že rozdíl mezi zdaněním fyzických osob v České republice a na Slovensku je takový, že v České republice je tento systém pro poplatníky spravedlivější. Slovenská úprava nezdanielné části základu daně na poplatníka je méně spravedlivá vůči poplatníkům než česká úprava v podobě slevy na dani na poplatníka. Poplatník je na Slovensku diskriminován výší svého příjmu. Nezdanielná část se totiž s výší příjmů snižuje a může také dosáhnout nuly. Dle české úpravy má na slevu na dani na poplatníka nárok každý poplatník bez ohledu na výši poplatníkových příjmů.

I v případě uplatňování daňového bonusu či daňového zvýhodnění na vyživované dítě vyplývá, že daňový bonus na vyživované dítě uplatňovaný na Slovensku je vzhledem ke mzdě poměrově nižší, než je tomu u daňového zvýhodnění na vyživované dítě uplatňovaného v ČR. A to je tento bonus ještě omezen do 19 let věku dítěte i v případě že se toto dítě soustavně nadále připravuje studiem na budoucí povolání.

Taktéž využívání pouze dvou nezdanielných částí ZD dle slovenské právní úpravy, a to na poplatníka a na manželku, je méně spravedlivé vůči osobám se zdravotním postižením či osobám pobírajících invalidní důchod či vůči studentům, protože tito poplatníci v České republice mohou využít slevu na dani, zatímco na Slovenku tuto možnost nemají.

Daň z příjmů fyzických osob je jak v České republice, tak na Slovensku alespoň částečně příjmem státního rozpočtu. V obou případech lze říci, že i když se mění velikost příjmů státního rozpočtu, příjmy z vybrané daně z příjmů fyzických osob se příliš neliší.

Z práce také vyplývá, že česká právní úprava zdanění příjmů fyzických osob je složitější než slovenská úprava. V českém zákoně o dani z příjmů existuje mnoho výjimek, a to jak v příjmech, které jsou od daně osvobozeny či nejsou předmětem daně, tak také je daleko více nezdanielných částí základu daně, než je tomu ve slovenské úpravě.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

- [1] KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda mzdové účetní 2012*. 22. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 573 s. ISBN 978-80-7263-716-4.
- [2] MARKOVA, Hana. *Daňové zákony 2013, úplná znění platná k 1. 1. 2013*. 22. vyd. Praha: GRADA, 2013. 272 s. ISBN 978-80-247-4643-2.
- [3] PELECH, Petr. *Zdanění mezd, platů a příjmů ze závislé činnosti v roce 2012*. 20. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 456 s. ISBN 978-80-7263-717-1.
- [4] STEJSKAL, Jan. *Daňová teorie a politika I. díl*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008. 94 s. ISBN 978-80-7395-097-2.
- [5] ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie. S praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
- [6] ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9.
- [7] VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 372 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

Internetové zdroje

- [8] Aktualne.cz. *Daňová refoma má začít od roku 2014*. [online] 2012 [cit. 2013-02-03]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/finance/penize/dane/clanek.phtml?id=770093>
- [9] Běhounek Pavel. *Daňová reforma 2014 – jednotné inkasní místo*. [online] 2012 [cit. 2013-02-03]. Dostupné z: <http://www.behounek.eu/news/jedno-inkasni-misto/>
- [10] Česká správa sociálního zabezpečení. *Výše a platba pojistného*. [online] 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/>
- [11] Česká správa sociálního zabezpečení. *Změny v pojištění osob samostatně výdělečně činných od 1. 1. 2013*. [online] 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/platba-pojistneho/zmeny-v-pojisteni-osob-samostatne-vydelecne-cinnych-od-1-1-2013.htm>

- [12] Český statistický úřad. *Průměrná hrubá měsíční mzda 2000-2011*. [online] 2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/dyngrafy.nsf/graf/mzda_v_kc
- [13] Ekonomika.sme.sk. *Kalkulátor čistej mzdy na Slovenku 2013*. [online] 2013 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://ekonomika.sme.sk/kalkulacky/kalkulator-cistej-mzdy-2013.php>
- [14] Epi.sk. *Nezdaniteľná časť základu dane za roky 2005, 2006 a 2007*. [online] 2013 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~/Main/TArticles.ascx&phContent=~/Main/ArticleShow.ascx&ArtID=8390&LngID=0>
- [15] Finance.sk. *Čo je daňový bonus?*. [online] 2013 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.finance.sk/dane/informacie/danovy-bonus/co-je-danovy-bonus/>
- [16] Finance.sk. *Daňová sústava*. [online] 2013 [cit. 2013-02-04]. Dostupné z: <http://www.finance.sk/dane/informacie/priame-dane/danova-sustava/>
- [17] Finance.sk. *Nezdaniteľná časť na daňovníka mesačne, ročne*. [online] 2013 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.finance.sk/dane/informacie/nezdanitelne-polozky-na-danovnika/>
- [18] Finance.sk. *Sadzbá poisťenehona zdravotne poistenie*. [online] 2013 [cit. 2013-02-05]. Dostupné z: <http://www.finance.sk/dane/informacie/mzda-zdravotne-poistenie/sadzba/>
- [19] Finanční noviny.cz. *Výdajové paušály v roce 2013: Které OSVČ nejvíce postihnou změny*. [online]. 2012 [cit. 2013-01-29]. Dostupné z: <http://www.financniny.cz/podnikatele/zpravy/vydajove-pausaly-v-2013-ktere-osvc-nejvice-postihnou-zmeny-/815461>
- [20] Harumová Anna. *Vplyv zavedenia rovnkej dane v SR na danové príjmy štátu*. [online] 2006 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.kdpcr.cz/Data/files/pdf/Harumova.pdf>
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2004_G_pdf.pdf
- [21] Investujeme.sk. *Prehľad daňových zmien od roku 1993: Progresívna daň sa nevracia. Stále tu bola*. [online] 2012 [cit. 2013-02-05]. Dostupné z: <http://www.investujeme.sk/prehľad-danovych-zmien-od-roku-1993-progresivna-dan-sa-nevracia-stale-tu-bola/>
- [22] Mesec.cz. *Ostatní příjmy*. [online] 2013 [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/dane/dan-z-prijmu/pruvodce/ostatni-prijmy/>

- [23] Mesec.cz. *Příjmy z kapitálového majetku*. [online] 2013 [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/dane/dan-z-prijmu/pruvodce/prijmy-z-kapitaloveho-majetku/>
- [24] Mesec.cz. *Sociální pojištění*. [online] 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/dane/socialni-pojisteni/pruvodce/>
- [25] Mesec.cz. *Zdravotní pojištění*. [online] 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/dane/zdravotni-pojisteni/pruvodce/>
- [26] Mihál Jozef. *Sociálne a zdravotné poistenie (zmeny v odvodoch) od 1. 1. 2013*. [online] 2012 [cit. 2013-02-04]. Dostupné z: <http://blog.etrend.sk/mihalblog/2012/08/16/socialne-a-zdravotne-poistenie-zmeny-v-odvodoch-od-1-1-2013/>
- [27] Ministerstvo financí České republiky. *Bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu v druhovém členění rozpočtové skladby*. [online] 2004 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2003_Gt2_pdf.pdf
- [28] Ministerstvo financí České republiky. *Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2006*. [online] 2007 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2006_G_pdf.pdf
- [29] Ministerstvo financí České republiky. *Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2007*. [online] 2009 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2008_G_pdf.pdf
- [30] Ministerstvo financí České republiky. *Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2010*. [online] 2011 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU_2010_G.pdf
- [31] Ministerstvo financí České republiky. *Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2011*. [online] 2012 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2011_G.pdf
- [32] Ministerstvo financí Slovenskej republiky. *Štátny záverečný účet*. [online] 2012 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=3557>
- [33] Ministerstvo financí České republiky. *Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2004*. [online] 2005 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2004_G_pdf.pdf

- [34] Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Sociální pojištění*. [online] 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/1349>
- [35] Mup.sk. *Nezdaniteľná časť základu dane*. [online] 2013 [cit. 2013-02-05]. Dostupné z: <http://www.mup.sk/14/8/4/prakticke-informacie-dan-z-prijmov-nezdanitelna-cast-zakladu-dane/?PHPSESSID=7ffa10b6b8fb5991da31f85af04d330a>
- [36] Penize.cz. *Daň z příjmů 2006: přehled nejvýznamnějších změn*. [online] 2007 [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/dane/18625-dan-z-prijmu-2006-prehled-nejvyznamnejsich-zmen>
- [37] Podnikajte.sk. *Výpočet čistej mzdy zamestnanca v roku 2013*. [online] 2013 [cit. 2013-02-05]. Dostupné z: <http://www.podnikajte.sk/prevadzka-firmy/c/844/category/dane-a-odvody/article/vypocet-cistej-mzdy-zamestnanca-2013.xhtml>
- [38] Profesia.sk. *Priemerna mzda*. [online] 2011 [cit. 2013-03-01].
- [39] Prokešová Naile. *Dopad daňovej reformy v Slovenskej republike na príjmy zamestnancov*. [online] 2005 [cit. 2013-02-07]. Dostupné z: http://www.os-echo.cz/data/download/presentation_Naile_Prokokesova.pdf
- [40] Ucetnikavarna.cz. *Příjmy fyzických osob z jiného podnikání, nezávislého povolání a z autorských práv*. [online] 2006 [cit. 2013-01-29]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d493v469-prijmy-fyzickych-osob-z-jineho-podnikani-nezavisleho-povol/>
- [41] Virglerova Zuzana. *Nejzávažnější změny v zákoně o daních z příjmů od roku 1993*. [online] 2008 [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: http://web.fame.utb.cz/cs/docs/Virglerova_Zuzana.pdf
- [42] Vlada.cz. *Daňové změny od roku 2013*. [online] 2013 [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/danove-zmeny-od-roku-2013-95853/>
- [43] Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky. *Změny v platbě zdravotního pojištění od 1. ledna 2013*. [online] 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/zmeny-v-platbe-zdravotniho-pojisteni-od-1-ledna-2013>

Legislativa

- [44] Zákon 149/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a mění zákon České národní rady č.

589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů

[45] Zákon č. 129/1999 Sb., kterým se mění zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 61/1997 Sb., o lihu, ve znění pozdějších předpisů

[46] Zákon č. 210/1997 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

[47] Zákon č. 259/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů

[48] Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

[49] Zákon č. 286/1992 o daniach z prijmov

[50] Zákon č. 316/1996 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

[51] Zákon č. 323/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb. a zákona č. 196/1993 Sb., zákon České národní rady č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb. a zákona č. 157/1993 Sb., a zákon České národní rady č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění zákona č. 157/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů

[52] Zákon č. 333/1998 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

[53] Zákon č. 366/1999 Z. z. o daniach z prijmov

[55] Zákon č. 458/2011 Sb., o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů

[56] Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

[57] Zákon č. 492/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů

[58] Zákon č. 545/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony, ve znění pozdějších předpisů

[59] Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení

[60] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

[61] Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

[62] Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

[63] Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
DPFO	daň z příjmů fyzických osob
DPH	daň z přidané hodnoty
DPPO	daň z příjmů právnických osob
DZD	dílčí základ daně
FO	fyzická osoba
inv.	invalidní
k.s.	komanditní společnost
Kč	koruna česká
NČZD	nezdanitelná část základu daně
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PM	průměrná mzda
PŽM	platné životní minimum
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SR	Slovenská republika
StR	státní rozpočet
SVČ	samostatná výdělečná činnost
SZČO	samostatně zárobkovo činná osoba
Tab.	tabulka
v.o.s.	veřejná obchodní společnost
ZD	základ daně
ZDP	zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů
ZoDP	zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů
ZTP	zdravotně těžce postižený
ZTP/P	zdravotně těžce postižený s potřebou průvodce

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26. 4. 2013

.....

Lucie Paprskářová

Seznam příloh

Příloha č. 1 Výpočet progresivity osobní důchodové daně v České republice

Příloha č. 2 Výpočet progresivity osobní důchodové daně v Slovenské republice